СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI   Ню Йорк. Четвер, 6-го Лютого 1908.   Число 6   Vol. XVI.   New York, N. Y. Thursday, February 6, 1908.   No. 6

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Лютий.

6	Ч.	Ксенї, Євзевії
7	П.	Григорія Богосл.
8	С.	Ксенофона, Аркадія
9	Н.	33 по Сош., Івана Зл.
10	П.	Єфрема С.
11	В.	Ігнатія, Харалампія
12	С.	Трох сьвятих

НА РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ

платить член на цїле посмертне $1.15 а на пів посмертного 65 центів. Подрібний виказ розходів буде в слїдуючім числї „Свободи“.

— **Бюро для американьских емiґрантів.** Австрійске міністерство внутрішних справ повідомляє, що в Боґуминї (Одерберґу) і Освєнцімі, як граничних стациях при вїздї з Німеччини до Австрії, отворено правительственні бюра посередництва працї або відповідного занятя. В разї потреби такі бюра будуть заложені в Боденбаху, на чесько саксоньскій граници і в Триєстї.

— **Віче в Йонкерс.** Заповіджене на день 2-ого лютого віче в Йонкерс, Н. Й. в справі звісних подій на львівськім університетї по причинї дуже лихої погоди не могло відбути ся і відложено єго на день 16-ого лютого. Вмісто віча відбули ся лишень передвічеві збори на яких вибрано слїдуючий місцевий комітет: Осип Вариха, Авкс. Телеп, Семен Фецко, Андр. Драґан, Гнат Шелецкий, Іван Скробала, Іван Ґудий, Іван Спяк, Федір Майчак, Денис Мерена і Андр. Серафин. Віче в тій самій справі і з тою самою проґрамою відбуде ся дня 16-го с. м. о 5-ій год. по полудни.

— **До Злучених Держав** можуть тепер приїздити Японцї, лише з шкільним середним образованем. Робітникам японьским вступ на землю американьску заборонений. Однак японьскі студенти прийшовши тут, стають ся кельнерами і робітниками фабричними. Від марта прибуло до Сп. Держав 31.000 Японців, з котрих 13.000 мали сьвідоцтва шкільні, решта шварцувалась. В тій справі ідуть переговори між урядом японьским а американьским.

— **Король португальский Карльос II. застрілений.** Після наспівших телєґрамів, дня 1-ого лютого, підчас повороту родини королївскої з вистави в Villa Viciosa поповнили португальскі революціонери атентат на королївську родину. Підчас переїзду королївскої повозки улицями Лїссабони, столицї Портуґалії, як звичайно, стояли товпи народа, який однак на вид зненавидженого усїми короля заховував зовсім холодно. Як звісно король в маю минувшого року розвязав портуґальский парлямент і став рядити деспотично при помочи свого мінїстра Франко. Се викликало в цїлім краю революцію, яку уряд кроваво придушував. До сего всего прилучила ся загальна нужда повстала в наслїдок величезних податків яких уживано на покриванє видатків гулящого житя короля. Се все було причиною, що нарід крайно ненавидїв свого короля та партія, що стреміла до проголошеня Портуґалії републикою набирала що раз то більше сили. Коли д. 1-ого лютого повозка в якій сидїв король, королева, наслїдник престолу і його брат в'їхала на площу „Plazza di Commerzia“ кинули ся ненадійно дві ґрупи людий на повозку, одна з них вздержала конї, коли тимчасом люди з другої ґрупи добули з під своїх довгих плащів карабіни і почали стріляти в королївску родину. Король впав мертвий від трох куль, рівнож впав мертвий наслїдник престолу. Молодший єго брат зістав ранений легко в рамя, королева вийшла цїло. Полїція сейчас почала стріляти на слїпо в товпу людий однак кілько людий погибло, на разї годї знати. Рівнож хто вбив короля не знати. Убійцї серед загального заколоту зникли. В столици Портуґалії, Лїссабонї, вибухла революция і як доносять 3-ого с. м. товпа узброєних хотїла дістати в свої руки президента мінїстрів, Франко, який є головною причиною усего нещастя, однак військо відперло напасників. Дня 2-ого с. м. обняв престол Портуґалії 18-лїтний син погибшого короля, дон Монуель, який під іменем Монуеля II оголосив себе королем Портуґалії. Як відносини уложать ся і чи зможе він удержати ся на престолї в виду загальної ненависти і огірченя народу — покаже недалека будучність.

— **Окамінованє учителя.** З Мармарош-Сиготу (Угорщина) доносять: В громадї Палосенета убили румунські хлопи руського учителя Александра Богатека. Гурмою в числї 20 напали на нього в школї, виволїкли на улицю і окамінували його. Коли підніс ся і хотїв утечи, один з напасників застрілив його. Доси арештовано 30 осіб.

— **З далеких сторін.** В Харбінї (Манджурія, Азія) засновав ся — як доносить київске „Слово“ — „український клюб“. Має він на цїли допомагати національному розвиткови членів „клюбу“ та дати їм змогу поширювати знанє з української історії, лїтератури, драматичної штуки, музики й сьпіву.

Реформа уклонів. У Віднї завязало ся тому кілька днів товариство мужчин, що взяло собі за задачу зреформувати спосіб кланяня на улици. Замісць здіймати накрите голови, товариство хоче завести звичай войскової форми салютованя. Яке дїло має капелюх з поздоровленем? — говорять реформатори. Є се частина ґардероби, потрібна до охорони голови перед шкідливими впливами воздуха і нїчо більше. З рівною рациєю можна на повитанє здіймати прим. черевики, а проте нїхто сего не робить. Впрочім вічне здійманє капелюха нищить його, коли вже не згадувати про шкідливість для голови в зимній порі. На чолї віденьского товариства стали ґр. Гаррак, ґр. Маренці і др. Габбе, а один з архикнязів має обняти протекторат. Чи реформа, пропаґована згаданим товариством, прийме ся, треба сумнївати ся. Кождий чоловік є в певній мірі вроджений консерватист, а вже дуже тяжко йому розстатись з формами, яких научено його в дитиньстві.

Король вломників Юрий Манолеску помер нагло в Медіолянї. Під назвищем кн. Лятоварія втиснув ся до аристократичних кругів у Відни, Берлинї і Парижи, де крав незвичайно сьміло дорогоцїнности. Кілька разів діставав високі кари вязницї, а послїдний раз в Берлинї признали його божевільним і віддали до заведеня для божевільних. Однак минуло півтора року, а Манолеску втїк і осїв в Медіолянї, де жив з одною мілїонеркою з Парижа, котра з любови до нього вирекла ся своєї родини. Манолеску походив з Румунії, де його батько був офіцирои кавалєрії.

Недалеко Кенори (Онт.) в місцевости Hawk експльодував передвчасно 15 сїч. динаміт, в наслїдок чого згинули 4 робітники-Русини, котрих імен ще не знати. Двох розірвала експльозия на малесенькі кусні, а двох иньших викинуло з тунелю цїлком ... Крім сего тяжко ранених єсть 3 робітників, котрих сейчас відвезено до шпиталю в Кенорі. (*К. Фар.*)

— **Дня 13 ого** січня в Пітсбурґ Па. почало опять працю 25 тисяч робітників по тримісячній перерві. Кілька тисяч робітників повернуло до працї в фабрицї Notional Tude Co. в Микиспорт, Па. в якій з кінцем сего тижня будуть уже всї відділи в руху. H. C. Frick Co. казала опять розпочати огонь в 1400 коксових печах в дистриктї Conneville.

— **В майнах** в Nonongah власности Frairmont Coal Co. де в перших днях грудня м. р. згинуло більше як 300 майнерів, як і рівнож в усїх майнах, що суть власностию тої компанії відтепер будуть уживати до розстрілюваня угля порох який не дає огня і який буде запалювати ся динамітовою капзльою. Сю зміну завела компанія, щоб запобічи експльозіям ґазів в майнах.

— **Підчас** одного польского весїля в місцевости Lynn Mass. один з гостий, іменем Петро Воконьский забавив ся в пана, бо коли прийшло до викупу, дав молодій пять новісїньких стодолярівок. Молодий вийшов з хати, щоби змінити банкноти, однак показало ся, що они суть фальшовані. Щедрий панок товкує ся на полїції, що сї банкноти купив і заплатив по 10 цнт. за штуку.

— В Lorain, Ohio дня 20. січня 1908 р. в ночи погиб страшною смертію Тимко Возьняк з Галичини, села Гординї, пов. Самбір. Т. Возняк за дня випроваджав свого товариша, котрий вибрав ся до краю, на дипо, та повертаючи вступив до сальону, на 11th Str. Тут в товаристві забавив ся до 9. години в ночи, а коли повертав до гавзу на ...ge St. з трома товаришами на ...иції 13, коло фаєргавзу, перейшли єго противники в числї 6 осіб, котрі за ними давно слїдили. Товариші Возняка видячи небезпеченьство повтїкали, а злочинна рука Ганеса Даніцкого (родом з того же самого села), одним сильним замахом дубового колика в голову повалила єго на землю. В страшних судорогах пок. ... нув єще, а той видячи, що єще він жиє, ударив єще раз і розторощив голову так, що аж мозок далеко вискочив. Убійця кинув колик коло него, а сам утїк до своєї хати і тут свому ґаздї розповів все, що зробив, та оставивши всї свої річи утїк з Лорейн. Нещасний мучив ся більше як годину, заким люди приспіли. В пару хвилин пізнїйше в страшних муках закінчив житє. На телефонїчне завізванє прибули полїсмени і увязнили 4 товаришів убійника, однак він сам утїк. Покійний не належав до нїякої орґанїзації.

П. Решетар.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Сим подаю до відомости всїм П. Т. інтересованим, що моя теперішна адреса єсть:

Rev. Alex Ulitsky, P. O. Box 59, Jersey City, N. J.

Обнявши парохію в Jersey City з днем 25-им січня с. р. подаю заразом до відомости чч. парохіян також і сею дорогою, що на разї замешкав-єм під ч. 76 Grand Str., недалеко Церкви. Ласкаві відвідини чч. парохіян буду приймати дуже радо кождого часу — но найпевнїйше могуть мене застати в моїм офісї від год. 10—12 рано і від 7—9-ої вечером. Можна бачити ся зо мною також в церкві кождого дня перед або по Службі Божій.

Службу Божу буду мати все рано о год. пів до 9-ої. Перед Сл. Божою буду слухати сьв. сповіди вірних кождого дня від год. 8-ої почавши. В недїлї і сьвята буду сповідати від пів до 8-ої рано. Хорих буду відвідувати (кромі над'звичайних випадків) лиш на будних днях зараз по Службі Божій.

В недїлї і сьвята Утреня буде зачинати ся о год. пів до 9-ої — Служба Божа о 10.15 а вечірня о 4. год. по полудни. В сьвята припадаючі на день робочий, вечірня буде аж о год. 8. вечером. Кождої суботи і в навечерія сьвят буде відправлятись вечірня а взглядно Всеночне також о год. 8. вечер.

На всї Богослуженя запрашаю любезно всїх побожних вірних так з Джерзі як і з околицї. Горніть ся братя любі і сестри до Церкви а Бог буде Вас благословити.

о. Александер Улицкий.

Оголошенє в справі „Народного Дому“

Отсим повідомляє ся всїх властителїв, що мають шери „B“ (10-долярові) в „Народнім Домі“ щоби подали свої точні адреси і надіслали свої шери (B) до секретаря „Нар. Дому“ під адресою: S Jadlowski, Box 75, Jersey City, N. J., бо приступаємо до повної їх виплати. Властителї шерів „A“ (25-долярових) зволять затримати ся зі своїми шерами доки не полагодить ся виплата шерів „B“. Як лиш се наступить, оголосить ся в часописи.

За Уряд лїквідацийний „Народного Дому“.

Jersey City, Jan. 23, 1908.

К. Кирчів, предс.,
Г. Дзядик, кас.,
5—8 С. Ядловский, секр.

WEST SENECA, N. Y. бр. Пр. Бог. від. 149 подає до відомости, що вибрано слїдуючий уряд: Т. Петришин пред., С. Смоляк з. предс., М. Павлик секр., В. Козак кас. Адр.: M. Pawlik, 545 Ingham Ave, West Seneca, N. J.

М. Павлик секр

BROWSVILLE, PA. бр. сьв. А. П. і П. від. 6. повідомляє, що вибрано слїдуючий новий уряд: Ів. Петришко предс., Т. Бенча з. предс., М. Бенча секр., Ю. Ґанґу з. секр., Т. Джаґон кас., І. Крічфалюші і Ю. Данча контр. ком. Ю. Данча опік. хорих на Бравнсвіл, Па., І. Чупра на Фредерктор Па Ф. Стойка на Фаєте Сіти, Па., а Р. Стойка на Роско, Па, Н. Бенча дверник. Адр. Mike Bencza, Box 61, Brownsville. Pa.

А. Бенча, секр.

NORTHAMPTON, PA. бр. Усп. Пр. Бог. від. 33 взиває всїх своїх позамісцевих членів, що єще не поприсилали своїх старих грамот, аби з ними зголосили ся до брацкого секретара, а дістануть нові грамоти. Рівнож хто буде залягав два місяцї з грішми, то третого зістане виключений.

Тарас Кокоцкий, скр.

ПОДАЮ до загальної відомости, що адреса моя і уряду парохіяльного церкви сьв. Юрія єсть

Rev. N. Pidhorecky,
317 E. 18th Str.
New York, N. Y.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Братство Сьв. Андрея Первозванного, відділ 66, в суботу, дня 8 Февруара 1903 р., в гали п. Михалика ч. 134 Ave A., помеж. 71 і 72 ул. в Ню Йорку. Початок точно о год. 7 вечером. Вступ від особи 25 цнт. На сей баль запрошено всїх Русинів і Русинок з міста Ню Йорк і околицї. Прибудьте на наш баль і покажте тим, що в нашім рускім народї жиє любов, єднїсть і сила. За добру і веселу забаву ручить

Комітет.

ДЕ Є

Мария Панькович, родом з Лупкова. Полишила мене і утїкла з якимсь Москалем дня 17-го грудня 1907, забравши зі собою чотиролїтну дївчину. Має бути десь в Канадї. Хтоб про ню що знав, то прошу мене повідомити, за що прирікаю надгороду.

John Pankovich
Box 194
Cross Fork, Pa. 5-8

Іван Левицький.

НЕВИННА.

— Оце я, матушко, прийшла по ділу до батюшки. Хотіла і сповідатись і роскасати все чисто, як воно було. Нехай батюшка за мене заступлять ся. Сьміють ся з мене люди та й сьміють ся! Вже мені майже очи висьміють. Продражнили мене злодійкою. Злодійка та й злодійка! Не то що, матушко, люди, а вже навіть малі діти, як я оце іду улицею, то вони грають ся тай кажуть проміж себе: он, диви, злодійка йде. Такий мені сором, такий сором, що вже швидко не можна буде мені між люди й очий показати. А хто докаже, щоб я в кого що вкрала? Хиба я винна, що мій чоловік крав? Ой, Боже мій! Я, серце матушко, в такім клопоті, що вже й ночи не досипаю. А все то стало ся з того часу, як мого чоловіка посадили в тюрму. Що на його те нещастя спало, то нігде правди діти, але й божу ся й присягаю ся і готова землі ззїсти, що я ні в чому невинна й невісна; їй же Богу, невісна! Я вам роскажу все до чиста, як воно було і як те лихо на мене спало.

Ото раз в великий піст у вечір одягаєть ся мій Петро. А я йому кажу: „Куди се ти думаєш іти? На дворі грязюка та так по ночи, що й з двора в ворота не потрапиш". А він мені відказує: „Не питай! не твоє діло, іду, куди треба". Пішов він, а я сиджу та куняю та все його жду. Нема його та й нема! В хаті тихо. На дворі вже ніде і собака не гавкне; звісно, пізна доба. Вже і перші півні заспівали; вже на мене сон налягає, а його нема. Коли чую, стукає він у вікно та й каже: „відчини!" Ото я відчинила. Входить він у хату тай уносить на плечах може так як з пів корця чогось в мішку. Кинув він мішок на землю тай каже: „Візьми та випорожни мішок". Розгорнула я мішок, подивилась, аж у мішку кукуруза. „Де се ти взяв кукурузи?" питаю я в його. А він каже: „На-віщо тобі знати! Коли приніс, то бери та ховай тай не питай. Я купив в одного чоловіка". „Петре!" кажу я: „Гляди лишень, щоб тобі не скривилось та не зломалось за сю кукурузу". Я трохи вже догадувалась, де він взяв ту кукурузу, бо він вже давно знаєть ся з недобрими людьми та все з ними в шинку сидить. Тай мені стало ніяково: і страшно мені й сором. Віднесла я ту кукурузу в комору, а в мене в коморі було ще трохи кукурузи, бо я в осени заробила собі. Взяла я ту кукурузу тай висипала в мішок до своєї; притулю до своєї, бо мала до чого притулити. Але їй Богу, їй Богу я невинна була ні в чому!

Ото вертаю ся я з комори, а він знов одягаєть ся в свиту: „Чоловіче! — кажу я — куди се ти знов думаєш мандрувати? Бій ся Бога, або котрого сьвятого! Ти до чогось доходиш ся. Сиди в хаті, а коли хочеш, то підеш собі другої ночи, бо ти мені спати не даси". Він крикнув, налаяв мене, бо такий палкий, як той вогонь тай знов потяг ся з хати. Погасила я сьвітло тай спати не лягла. Сиджу собі на лаві тай думаю. І сон мене не бере. Погане діло, думаю, заходить ся оце в нашій хаті! Але щож робити, коли він мене не слухає, хоч зве мене розумною. Говорю я, говорю до його, як до стіни. А як скажеш йому правду в очи, то він так і спалахне, як той присок. Заспівали другі півні, аж він знов стукає в кватирку. Відчинила я двері, засьвітила сьвітло, дивлюсь, а він приніс добрий клунок проса. „Де се ти, кажу, береш? Звідкіля носиш?" А він тоді до мене: „Та краду! Бери та ховай швидше та опорожни мішок". Боже мій, милостивий, думаю я, що мені робити! Віднесла я те просо в комору тай притулила до свого, бо в мене було ще мисок зо три проса, то й було до чого притулити. Але, їй же Богу, я невісна, їй Богу, невісна і невинна ні в чому! Вернула ся я з комори в хату, дивлю ся, а він знов одягаєть ся в свиту. „Куди ти, кажу, оце знов думаєш потягти ся?" А він каже: „Та тудиж, куди і ходив".

Лягла я спати. Лягає й він, не роздягнувши ся. Я задрімала, вже й почало щось снити ся та таке страшне: якийсь ведмідь з рогами, — коли чую, він встає. „Куди ти, кажу, думаєш оце іти! Вжеж з півночи звернуло". А він каже: „Та тудиж, куди й ходив! Злодійство, як горівка розбирає: випеш чарку, схочеш другої". „Оце, кажу, побила мене лиха година та нещаслива. Цілу ніч тягаєть ся десь, як той вовкулака, не дає мені гаразд відпочити". Пішов він мовчки з хати, а я вже так напрацювала ся, що й заснула. Коли чую, знов торохкотить у вікно так, що аж шибки дзвенять. А бодай тебе вже на марі винесло, як тебе оце носить! — крикнула я в кватирку до його. Засьвітила я сьвітло, дивлю ся, а він приніс пять шматків сала ще і клунок пшениці. В мене ще осталось ся в беденци від пущеня дві четвертини сала. Взяла я ті шматки сала та й притулила до свого, бо сало не значене: думаю, притулю я те сало хоч до того місця, де лежало наше сало, то вже якось буде безпечнійше. Але побий мене хрест сьвятий, коли я була в тім винна. Їй Богу, була невісна, бо я його не посилала і не намавляла на те погане діло. Заглянула я, матушко-серце, в той мішок, аж там білокора пшениця. „На-щож ти, вороже, приніс мені сеї пшениці? — кажу я до його: тиж знаєш, що на все село ні в кого нема білокорої пшениці, тільки у Кулика. До чого я й притулю, коли вона значна? Бери її та неси швидше з хати, бо я її не прийму. Про мене, хоч в болото викинь".

Став він, задумав ся, почухав потилицю тай каже: „А біс його батька знав! Се не день, а ніч: що налапав, те і взяв. Тепер роскидай уже ти жіночим розумом, бо ти не з біса розумна на весь куток!" „Бодай, кажу, тебе роскинуло по шматку на великій дорозі, як оце ти наробив мені клопоту". Роскинула я розумом і по городі і по хлївах — нема де сховати. „Вілізьж, кажу, та зірви в помості в коморі дошку тай сховай там, бо в нас нема ні зерна ні червоної, ні білокорої пшениці". Подумав він, почухав ся, пішов до комори, зірвав дошку, упорав ся, прийшов, тай каже до мене: „Глядиж, жінко, держи язик за зубами та ще й добре, бо в тебе розум добрий, та язик дуже довгий. Як пробрешеш ся, то і я піду на Сибір і ти підеш". Впав він на лаву тай захропів. Ото тілько що почало розвиднюватись, прийшов староста тай давай трусити. Але, Бог дав, якось минуло лихо: люди знали, що в мене була кукуруза, було й просо, було й сало, а пшениці не знайшли, бо й своєї не було.

Ото якось минуло ся те лихо, а я і кажу до його: „Глядиж ти, вороже, не волочи ся мені більше по ночи та не буди мене по гричи, бо й сам пропадеш і мене з маленькими дітьми занапастиш". А він каже: „Ви, жінки, розумні на всьому готовенькому; от як би і ти крала по трошки то там, то там, то можеб і дохарчувались до нових жнив. Тиб принесла щось до хати, чи курку, чи гуску, чи порося, й яб приніс". Намагаєть ся він: склади та й склади! „Не діждеш, кажу я, сього ніколи, щоб я крала, бо я чесного роду: і батько мій не крав, і дядьки були хазяйновиті, не буду красти і я". А тепер от через його і я стала злодійка та й злодійка, і другого прізвища мені нема в селі. Та вже мені ніхто так не допік, як ті Кушніренкові діти. Як тільки іду вулицею коло Кушніренка, то ті добури повибігають та й репетують: „Тітко Домахо! а на що ви хотіли в нас порося вкрасти? Тітка Домаха злодійка!" Та, їй Богу, аж на тин попилазять та ще і грудками на мене шпурляють. Господи Милостивий! Що я їм такого заподіяла? Ото у Великий четвер пішла я через Кушніренків двір. Коли дивлюсь, коло воріт бігають поросята такі чистенькі, рябенькі та ситенькі, як перемиті. Я спіймала одно поросятко та хотіла погратись та погладити по спинці. Граю ся я з тим поросятком та й думаю грішна: ото як би мені таке поросятко на посьвячення! А воно як закувикає! Десь узяли ся свині, та як зарохкають та так і опали мене кругом, ще й собаки, а стара свиня як вискочить з Кушніренкового двору, та просто і кинулась на мене, як скажена сука. За свиньми спинула з двору собі. Стара сука вхопила проклята мене, вибачайте, з заду за спідницю та й відшматувала пілку від самісінького пояса аж до землі. Їй хвалити Бога, що не скалічила. Кинула я те порося, а тут вибігали Кушніренкові діти та давай кричати: „А на що ви, тітко, хотіли наше порося вкрасти". „Та я, кажу, хотіла тільки погратись". „Злодійка, злодійка! злодійка жива!" Та давай цькувати мене собаками. Цур вам, пек вам з вашим поросям! Ось через ваше порося пропала моя спідниця, кажу я. Вхопила я той шмат з землі, зібрала спідницю в руки, щоюх не білила сорочки, та й пішла до дому вже городами, щоб люди не сьміяли ся.

А сеїсля Великодня причепила ся до мене сусіда Марта за ті яйця. Раз іду я через її город до дому навпростець, через бурян. А она така хазяйка, що в її городі в бурянах заяці виплоджують ся. Я углядія під лопухом дванадцятеро курячих яєць. Я думала, що то моя курка нанесла, бо було все бачу, що вона літає через тин в Мартин город. Самаж Марта про се знає, бо попереламала ноги половину моїй курці і не раз зо мною за неї лаялась. Я забрала яйця в пазуху, бо вониж не значені. Мартині діти вгляділи та й розказали Марті. З того часу мені не можна й через її огород перейти: кричить на мене: „Злодійка, злодієва жінка!" а за нею й діти! Такий мені сором, такий клопіт, що вже сусіди нічого мені не позичають.

Ото почала я перед Великоднем вговорювати чоловіка, бо він таки мене де в чому слухав, тільки в тому поганому ділі ніколи мене не послухав. Все було каже: „Ти й розумна де в чому, а де в чому дурніша від курки". А я йому й кажу: „Коли вже ти вкрав пшеницю, то піди кудись далеко, тільки не в Ямпіль, щоб люди не пізнали та продай оту пшеницю, а як не продаш, то неси молоти про мене й за сто верстов, коли вже на тебе таке нещастя спало". А він каже: „Отже ти, Домахо, розумна з біса! Її справді часом буває варт і в жінки розуму позичити". Ото повіз він ту пшеницю десь далеко до млина, змолов, а я мусіла з того борошна паску спекти. Він їсть, діти їдять, їм байдуже, а мене все сум бере. Борони Боже, думаю, якого нещастя! Та ще зійшов ся з поганою компанією, та все десь блукають в ночи по селах та по хуторах, відбив ся від роботи, бо в ночи блукає, як той звір, а в день спить. Ото, серце, з того часу він так розлінував ся, що й за роботу не візьметь ся. Настали жнива. Люди в поле, а він візьме свиту та й потягнеть ся з компанією або до шинку, або десь на ярмарок.

Минули жнива. Я кажу чоловікови: „Пійду я на першу Пречисту в Ямпіль на відпуст та й зайду на ярмарок, бо треба купити то сього то того для господарства". А він каже: „Про мене іди, тільки не трать уже грошей на дурниці, бо ті жінки як підуть на місто, то готові купити цілий ярмарок". Діждала ся я Пречистої та й пішла з Ямполь.

Прийшла я на ярмарок, аж там маляр продає образи. Я вгляділа образ сьвятого Миколая та такий гарний, що аж сяє на сонці, як золото. Не втерпіла я тай купила той образ. Пішла я на відпуст тай поставила образ в церкві, молю ся тай думаю: будеж мені тепер від чоловіка, що я потратила так богато грошей на ярмарку, ще й образ купила. Після служби божої якийсь піп посьвятив нові образи; людий було сила: попів було з десять. Я вже й не пам'ятаю, як я взяла свій образ, пішла з церкви та й не заплатила попови шість шагів за посьвячення... Їй Богу, не знаю, як воно таке вийшло: чи я забула, чи мені шкода було гроший, чи я чоловіка боялась ся. Приходжу до дому, почепила образ на стіні, а в мене все не сходить з думки: чом я не заплатила попови за посьвячення? Сеж я вчинила гріх. Колиб мене, борони Боже, не скарав сьвятий Миколай ще на дітях, або на худобі, або й на чоловікови... В мене, бачте, все була думка про чоловіка, що він робить погане діло. Глянула я на сьвятого Миколая, а він на мене дивить ся, та так грізно. Почала я варити вечерю, пораюсь коло печі, сьвятий Миколай все на мене дивить ся, неначе живий, потерта на мене очи, куди не ступлю, ще й неначе пальцем сварить. Гляну на другі образи: сьвята Варвара дивить ся на полицю, сьвятий Юрій наче дивить ся на піч, а сьвятий Миколай все за мною слідом водить очима. В мене чогось серце стрівожило ся: се, мабуть, через те він так страшно дивить ся на мене, що я не заплатила шість шагів попови за посьвячення. Другого дня була неділя.

Встаю в ранці, захожуюсь коло печі. Чоловік роспитує мене про ярмарок, а я і не кажу йому, що я купила образ. Вглядів він образ на стіні, тай каже: „А се нащо ти купила образ? Ще мало тобі їх висить на стіні. На що ти дурно протратила гроші?" Як почав він клясти мене, а я й собі не мовчу. Він слово, а я двоє. Так мене розібрала злість, що я забула, що була сьвята неділя. Він розлютував ся та кинув ся мене бити, а я не втерпіла та й палила його: „Будь, кажу, ти проклятий від нині і до віку! Бодай на тебе трасця і болячки! Щоб тебе в Сибір завело, як ти ще мене увів у гріх, що мушу лаятись з тобою до служби божої". Тільки що я налаяла його, а тут дзвін до церкви, бов! Я так і охолола. Боже мій! Щож се я сказала! Як прокляла його саме тоді, як до церкви задзвонили... Зварила я обід, пішла до церкви, хрещу ся та молю ся, а в мене з думки не сходить, що я свого чоловіка проклята в неділю в ранці. Вернула ся я до дому, сіла обідати, а мені й їжа не іде. По обіді він пішов в клуню спати, а я схилила ся на стіл та все журю ся, все жду якогось лиха.

Настав вечір. Він одягаєть ся тай іде з хати. Я кинулась до його, заступила йому двері, прошу та плачу: „Куди ти ідеш? Схамени ся хоч на сей день, вражий сину, бо буде тобі яка напасть!" Він пхнув мене тай потяг ся. О півночи чую, стукає він у вікно. Я засьвітила сьвітло, відчинила двері. Протираю очи з просоня, глянула, а мені здало ся, що він держить на руках барана. „На що ти, вражий сину, вкрав собі барана? Тиж знаєш, що в нас овець і заводу ніколи не було!" А він каже: „Тю на тебе, дурна! Протри сонні баньки! Се такий баран, що можна й до рота притулити". Я протерла очи, дивлюсь, а він держить щось на руках, завинуте в свиту, а обидва рукава теліпають ся. Розгорнув він свиту тай виймає здорове барильце, набите залізними обручами. „Щож оце ти, анахтемська душе, припер до господи? — кажу я. Деж оце в сьвіту Божому я діну оце барильце?" А він відбив барильце, простелив серед хати свиту, сів сам, взяв горщечок та давай точити горілку. Припав він до горщечка, як віл до води, дудлив дудлив, а далі перевів дух тай каже: „От на, Домахо, притули сього барана до рота! Їй Богу, як покоштуєш, то й згедзгаєш ся! Ти з роду не пила такої горілки. Се не така, як у шинкарів, розведена водою". „А бодай ти не діждав, щоб я злодійську горілку пила! — кажу я. Пий уже сам, про мене й лопни!" Сіла я на лаві, дивлюсь на його тай думаю, деб ту прокляту горілку сховати, щоб часом не трафилось яке лихо. Думала вилити воду з діжки тай влити туди горілку, а барильце закопати на городі. Думала, а він сидить та все пє, не перестає; я не счулась, як впала на лаву, як і сон мене зміг...

Коли чую з просоня, щось у двері стукає. Я прокинула ся, а на дворі тільки що почало на сьвіт благословитись. Я схопилась, дивлюсь, він лежить серед долу на свиті, як мертвий, а коло його стоїть барильце. Я, догадалась, хто стукає в двері. Кинулась ховати барильце в грубу, воно не влазить, я засунула його в піч, заклала тріскамн, заставила челюсти горшками, а сама трясу ся, неначе мене пропасниця трусить. Хотіла збудити Петра, торгала його на всі боки, смикала за чуприну, а він лежить, як колода. Я й не счула ся, як двері відчинились, як вскочив староста з людьми. Знайшли вони барильце в печі, взяли барильце, а його звязали та й повели в тюрму.

Повели його, а я сиджу та все думаю: сеж все лихо виявилось через мій гріх. Сеж мене покарав сьвятий Миколай та сьвята неділенька. Хотіла молитись, та бою ся глянути на образ. Настав вечір. Вийду з хати, мені все здаєть ся, що на мене грізно дивить ся сьвятий Миколай. Увійду в сіни, неначе бачу його, увійду в хату, мені здаєть ся, що він заглядає в хату з темних сіний. Куди не піду, все не наче ходить він за мною, гонить ся слідком, так що я аж оглядаю ся. Лягла я спати, мені снить ся, що ніби наш батюшка входить в хату, начеб то з молитвою. Коли я придивлюсь, аж серед хати стоїть сьвятий Миколай в золотих ризах, в золотій шапці, з золотою книжкою в руках та сварить на мене. Господи якого страху я набралась! А раз смерком пішла я по воду до річки. Іду я з ведрами між вербами, а під вербами зовсім темно. На мене напав сум. Мені стало страшно. Іду я та й оглядаюсь на всі боки, а мені здаєть ся, от-от щось ухопить мене з боку. Прийшла я на беріг, стала на камени, та тільки що поставила ведра, коли щось як скинеть ся коло самого каменя, та таке здорове, як чоловік. Небо на заході було червоне, і я їй Богу своїми очима бачила, як воно заблищало, неначе було в золотих шатах. Я й не стямилась, покинула й ведра та прожогом кинулась втікати стежкою. Та вже нагодила ся одна сусіда і я з нею вернулась в беріг за ведрами.

Господи, якого страху я набралась! Було смерком вже бою ся й на город вийти. Терпіла я, терпіла тай пішла в Тернівку сповідатись до тої церкви, де я вінчала ся з своїм чоловіком, бо кажуть, що в тій церкві, де шлюб брала, Бог простить і найбільший гріх. На духу я розказала всі свої гріхи: як не заплатила шість шагів за посьвячення сьвятого Миколая, як в неділю вранці прокляла свого чоловіка, як через се його посадили в тюрму; призна ла ся, що раз в мене не стало соли, а я побігла до сусіди позичати а сусіда була в поли; я відсунула своїм ключем засов, набрала соли в горшку на полиці; згадала, що в мене й пшонця мало на кашу, та й пшонця набрала, та за тим клопотом і забула віддати. „Але кажу, батюшко, божу ся, й присягаю ся, що я невинна: я не крала, я тільки позичала, та й доси не віддала". Згадала, як колись у сусіди Марти знайшла на городі в бурянї курячі яйця та забрала в пазуху. „Але, кажу, батюшко, їй Богу я й в сьому невинна, бо думала, що то моя курка несла ся в чужому городі, бо все було літає через тин в чужий город. Нехай мене сьвятий хрест побє, коли я крала". Висповідала ся я, а батюшка й каже: „За ті шість шагів, що ти не заплатила за образ, купи сьвічку тай постав перед сьвятим Миколаєм, а в кого ти брала сіль та пшоно, тому віддай, то вийде, ніби ти позичала, а не крала".

Відговілась я, вернула ся до дому; якось мені легше стало на душі. Чи вийду в ночи на двір, за мною вже не гонить ся сьвятий Миколай. Але як гляну на той образ, все мені якось сумно в хаті сидіти. Ото, матушко, я принесла образ батюшці, нехай поставлять його в церкві, бо я через сей образ готова від своєї хати відцуратись.

Віче в Нюарку, Н. Дж.

В неділю, дня 19. січня с. р. за стараньєм центрального Нюйорского Комітету для збираня „Боєвого Фонду" і місцевого комітету, відбулось в Нюарку „Загальне Віче" в справі знаних подій на львівськім університеті і віденськім парляменті.

Найбільше подрудились коло сеї справи два члени центр. нюйорского комітету, д. Довгань, А. Бучак і Процик. Галя була переповнена вічовиками і хотяй в Нюарку є сильне безробітє, жертволюбиві нюарські Русини зложили $28.75.

Віче отворив о. А. Пеленьский, а предсїдателем Віча вибрано і в бесїдах своїх представили нужденне положенє наших братів С. Головчака. Відтак забирали голос д. Т. Грицай і М. Любимець так в старім краю, як і тут в Америцї.

При кінцї забрав голос Довгань і в своїй бесїдї змалював ясно і докладно події галицькі та рух робітничий і прочитав резолюцію яку одноголосно ухвалили заслати на руки Austro Hungarian Embassy Washington, а поміч матеріяльну до д-ра Л. Бачинського в Стрию. — Опісля вибрано комітет з сїмох людий, котрі мають занятись збіркою дальших складок і орґанізацією політичною. До комітету ввійшли: Головчак предс., Любимець кас., Іванишин сек., Новіцкий, Грицай, Цюприк і Крук.

Яко матеріяльну підмогу на дальшу боротьбу нашого народа в Галичинї жертвували слїдуючі добр.: о. А. Пеленьский 2 дол. По 1 дол.: Д. Гриців, П. Грицай, Г. Савчук, В. Вербан, М. Любимець. По 50 цнт.: Д. Іванишин, І. Гарцуля, І. Новіцкий, М. Співак, Я. Ничай, Т. Оберляйтант, С. Головчак, М. Свачиньска, Г. Дячишин, М. Чудик, С. Василишин, А. Куніцкий, П. Репета, М. Левчук, Р. Короташ, І. Іваськів, О. Крук, П. Тимкевич, М. Ільков, А. Іванишин, Л. Сорочан, Г. Сорочан, А. Печений, К. Яцентий, П. Базарніцкий, Г. Іванків, П. Кунбіда, Радзікевич, В. Варніцкий. По 25 цент.: І. Ошипик, М. Бовда, М. Плїшка, Д. Пайлюк, Л. Базарніцкий, І. Богач, М. Козак, М. Семенюк, С. Семенюк, Т. Брик, Т. Гавда, Д. Попіль, М. Рудий, П. Цюпрак, С. Ошипик, В. Федчишин, Г. Лисий, Д. Валовіна, Д. Слабодяник. — А. Куцик 35 цнт., І. Садомик 10 цент. і Г. Кушала 5 цнт. — Решту докинено центами.

Як повстали москвофіли?

Коли розгорнемо листки якої небудь часописи руської чи русской, яка виходить під нинішну пору то перше, що впаде нам в очи, се безнинна боротьба на тему Українців і москвофілів. Усі листки усіх часописий так і переповнені і засипані лайками одних на других. І читаючи сі лайки і напади народ наш не розбирае річи глубше, не старае ся критично розібрати ні цілий ні програми анї одних анї других лиш набирае ся ненависти; критично порішити, на який бік йому стати він що найбільшій части не знае, бо звичайно не розуміе в чім властиво полягае ріжниця поміж одними а другими.

Отже ми хочемо розібрати тут се питане про Українців і Москвофілів цілком в иньший спосіб. В тій статі не будемо називати нікого ні зрадником, ні запроданцем, бо через се, що кількох москвофільских провідників і ґазетярів в Галичині запродали ся московським панам за рублї; годі назвати, що уся москвофільська партія, до якої належать чесні, однак темні наші таки люди, се самі зрадники — запроданці. —

Зате ми будемо старати ся виложити ясно і докладно, а при тім спокійно правдиво і без лайки, який е корінь москвофілів, з чого вони виросли і того із [illegible] мають ся тепер. Хто сесю статю докладно перечитае, сей побачить, що ріжниця між Українцями і москвофілами полягае не тільки на тім, що одні пишуть фонетикою, а другі етимольоґією. І не тільки за те москвофіли так ненавидять Українців, що Українці пишуть „без твердого знака.“ „Твердий знак“ сам собою дрібниця, його і правдиві, настоящі Росіяни тепер, як зовсім непотрібний викинули. Про се може кождий неглядно переконати ся, коли возьме до рук число „Русского Голоса“ одинокої часописи, що друкуе ся в Америці правдивою російскою мовою.

Властива ріжниця поміж Українцями а москвофілами полягае у тім, що Українці хотять в тій країні, де они мешкають в книжки і усі школи та уряди заводити таку мову, якої уживае наш нарід, а москвофіли хотять завести чужу, російську мову, таку, якої уживають пани та урядники у Росії. Сесю російську, паньску, мову вони називають „літературний руский“ або „общерусский“ язик. Хто не хоче проміняти своеї матерної, прадідівської мови за мову паньско-урядову, російську, то він е Українець, хотайби навіть і по два тверді знаки писав по кождій букві. Хтож знова хоче у нас завести чужу, російську мову, місто нашої, то сей е москвофіл; хтож знова, хотяй він і уродив ся в краю, де і сліду нема з Росіян, говорить і пише по російски, то сей перестае бути русином Українцем, а стае настоящим москалем — Росіянином. З сего бачимо, що ріжниця поміж Українцями а москвофілами е дуже велика, бо тут розходить ся не о фонетику або етимольоґію, але о те, якою мовою ми маемо говорити і писати, чи нашою рідною, чи чужою російською.

Щоб вияснити сесю ріжницю докладно, ми розкажемо про сю справу від сеї хвилини, коли Русини не називали ся еще ні Українцями, анї москвофілами, коли ще не видавали ніяких ґазет ані не писали по руськи книжок і коли не було еще ніяких руських шкіл. Се було за польських часів. Ми розкажемо лише те, що діяло ся, як одно з другого виходило, а від себе ми нічого не додаемо, і нічого не будемо зновляти. Хто читае сю статю, нехай сам вже розміркуе на яку дорогу йому ступити, чи тягнути за чужою, московською мовою, чи за рідньою, руською.

В 1340 році, польський король Казимир Великий прилучив Галичину до польського королївства. Зараз тоді, посеред польських політиків зродила ся гадка, щоби Галичину зробити польським краем. Польські політики постановили вв народовити руське населене в Галичині, то значить зробити так, щоби руський нарід забув свою руську мову і віру а приняв польську мову і латиньску віру.

В тій цїли польські політики позаводили для Галичини ріжні закони, котрі обмежали свободу тих людий, що були Русинами, то е що говорили по руськи і що сповідували православну віру. Головні з сих законів були: Православному Русинови на вільно було мати ніякого уряду. Хто з Русинів хотів зістати яким набудь урядником, мусів забути свою мову і зістати латинником. Руські епископи не мали права засідати на раді в польськім соймі разом з польськими біскупами. Руські сьвященики мусіли бути так само крепаками польського пана як і руські хлопи, то е мусіли так само зі своею ріднею виходами на паньські лани на безплатну роботу. Се було придумано на се, щоби понизити руський обряд. Руські хлопи мусіли робити шораз то тяжшу паньщину. Польський уряд замикав руські школи а натомість вігвирав по руських містах польські школи. До шкіл ходили тоді лишень панські, шляхотські діти, бо хлопови було остро заказано учити ся в школї.

Отже через всі ті постанови, які тут вичислено і замкнене усіх руських шкіл, діти руських панів боярів виростали уже на Поляків, себго на польську шляхту. Вони покидали віру і мову своїх батьків і дідів і приставали до Поляків. Зновжеж хлопи не переходили вправдї на Поляків, але сходили на чим раз то більшу біду, бо уся їх робота мусіла бути зовсім безплатна на панів, а для себе самих они не могли нічогісінько робити.

Галичина належала найдовше зі всїх українських земель під Польшу бо цілих 500 літ і через цілий сей довжезний час тревала праця польських шляхтичів над тим, щоби східну Галичину переробати на Польщу. Сеся довжезна праця і видала величезні овочі, бо чужі люди почали уважати Галичину за цілком польський край... Правда, десь на загоні, або в стодолї почув чужинець якусь иньшу мову, нашу руську, але йому казали польські пани: „Е, то се хамство балакае своїм хамським нарічем, се не е ніяка мова...“

Ті наслідки, які видала у нас праця польського панованя дадуть ся коротко зібрати в такий порядок:

1. Руська шляхта, бояри і пани покинули православну віру а перейшли на польську.

2. Руське духовеньство, що не мало ніяких прав ні привілеїв стратило у людий поважане і мир. Руські церкви не мали ніяких маетків.

3. Руські купці і ремісники пішли слідом руської шляхти, то значить пристали до латиньскої віри і до польської мови, а то тим більше, що польські закони постановляли, що лише рим. кат. можуть жити в середмістях, та лише рим. кат. можуть належати до ремісничих цехів. Руські міста стали через те польськими і в Галичині полишили ся такими аж до наших часів.

4. Руські хлопи робили паньщину через ціле свое жите. Були темні, забобонні, забиті, а одинока їх потіха була горівка, яку дідич гнав у своїй ґоральни і змушував силою хлопів брати еї як найбільше. Хлопи працювали, пили і мовчали і навіть не могли думати взяти ся за поправу своеї долї, бо були не просьвічені а ніхто не хотів і не міг показати їм дороги.

5. Руське письменьство і руська наука затихли, здавалоб ся раз на всегда. Пани, шляхта, бояри, купції й торговельники та промисловці стали Поляками, говорили по польськи та ходили до костела, а рідне наше слово прогнане з палатів та з міст сховало ея під бідненьку стріху селянина-хлібороба і там жило дальше та чекало тої хвилини, коли знова буде йому можна вилетіти у сьвіт. Мужицька маса, хоч не забувала так як пани свого рідного, та не давала вія кого знаку житя. Хлопи не читали книжок, бо просьві та була заборонена хлопови, і не було між ними письменних ні на лік. Не ходили хлопи у сьвіт поміж другі народи, щоб вони довідали ся про їх істноване, про їх злидні і кривди, бо були паньскими невольниками і жаден хлоп без паньского дозволу не сьмів навіть і за село вийти. Для того, хотяй руський нарід жив, бо народа не можна убити, однак мимо сего

6. всї сказали, що руського народа в східній Галичині зовсім вже нема. Східну Галичину зараховали до Польщі, так як Краків або Варшаву, а Русинів-хлопів числили за польський нарід, так як мазурів, краковяків, або иньше польське племя. Казали так: Кождий нарід складае ся з поменших племен, що ростуть разом і творять одну державу. Так само і польський нарід складае ся з Поляків, Русинів, Литовців, Мазурів і т. д. а разом всї вони творять один польський нарід.

Сей погляд, буцїм то Галицькі Русини се лише таке племя, така мала частина польського народа удержував ся в людських головах дуже довго. Він найшов дорогу до книжок, до науки і до історії. Всї книжки польські і заграничні писали, що ціла Галичина, се польський край, що всї Русини до одного вже давно пристали до поляків що їм дуже добре жити під польським панованем і що нічим більше не хотять бути, тільки поляками. Польська шляхта ликувала і радувала ся.

Але їх радість була троха за скора. В своїй роботї памятали вони і за руських міщан і за руських духовників і ремісників та забули за одного. Забули руського хлопа. Не так забули, як радше гадали, що хлоп ніколи не піднесе голови, ніколи де буде мати значіня в краю, ніколи не заговорить голоснійшого слова, а все жити ме в темноті і неволї.

Так гадали і грубо перечислили ся.

(Дальше буде).

ДОПИСИ.

Ансонія, Конн.

В 46 числї з 1907 року, хробачливого „Зацофанця“, появилась довша стаття під заголовком: „Изъ старого краю“, подана „Иваном Гореславичом“. Сей славний автор видко по его дописи, о много вивеші штуби ускінчив, віж ґаснадін редактор зацофаного „Посувача“, замотеличений Гладик, бо роззявивши запінений писок, давай гавкати на Українців, а умлівати над робітничою недолею, що то ніби Українці за пруські гроші висилають Русинів з Галичини до Прус на робсту. Дальше вихвалюе посла Маркова, що з товаришами протестував против прус. правительства за переслїдуване Поляків, а понижае наших Українських послів, що підчас протесту вийшли з салї. За тое честь і слава і многая літ українъским послам най буде, а вічная память здрадникам і фарисеям, що запродують Русь під лядке і московске ярмо. Дальше згаданий автор насипав цілу купу лайки і клевет, а при кінци всім Русинам з Новим Роком желае горнути ся до „Поступа“, єли хочуть сягнути земне і вічне щасте.

Не буду тут широко розводитись, бо шкода забирати місця у „Свободі“ против такої підлої шмати. Пп. читачі добре знають, що за скотина его редаґуе. Все, що там написано, естъ підла лож і заслугуе на напятноване яко нарядних зрадників.

О скілько я пересьвідчив ся через 3 роки мого побуту на пруско-австрийскій границї (Szczakowa Myslowitz), то великі маси народу переїздять через ті стациї до Прус без ріжниції віроісп., чи то поляки чи русини і без ріжниції пола. Отож розлютив ся згаданий автор може через то, що в Myslowitz есть руске бюро? Се бюро то тілько одиноке оружіе, котре хоронить руского робітника перед жидівскими і ляцкими аґентами і ошустами. Отеж ви славний дописувателю хробачливого „Поступа“, можете гавкати і пукнути, то і так нічого не вдієте, бо ваших підлих дописий ніхто не слухае.

А что ви ґаспадін Гладік на то? Вам „всьо равно“.

Отож брат Гладик, ступай в Москву пасти стадо сви... і кончи твердо-русскіи штуби, то будеш високограмотний, не так як хахол дописуватель твой друг.

А ти американьский робітнику радуй ся і весели ся і читай „Поступ“, то тоді в невдовзї зрадники і фарисеї наложать на тебе московске ярмо.

В. Г. Гайдамака.

Н 22

Chancey, Pa.

Бачу у „Свободі“ численні дописи зі всїх місцевостий Америки, а о нас ніколи ні словечком ніхто і не згадае. І тому я зібрав ся на охоту та беру ся пару словами повідомити читачів „Свободи“ про нашу місцевість. Є тут нас кільканайцять родин переважно з Рогатиньского повіту. Ми недавно заложили собі тут братство св Івана Хрестителя яке вписалисьмо до Р. Н. Союза, де дістало се братство ч. 170. Отже се брацво і вибрало ся по колядї на дохід плимавтскої церкви і в тій колядї було представлено як то пастирі при рождестві Ісуса Христа ішли і покланяли ся, були і три царі, що з дарами і з поклоном ішли до вертепу. На тій то колядї зібрало наше братство 47.75 дол. і з тих гроший відіслало ся на церков 21 00 дол. а 8 дол. пішло до каси брацкої, а 26 00 дол. пішло на оплачене за випожичене річий. Тимчас м наші москвофіли тут голосять, що ми тих 26.00 дол. сховали. Се е підла брехня і лож. Найбільше горлае один молодий москвофіл Дм. Процыкъ який найбільше кричить і бунтуе других людий. Єму передовсім о то ходить, що наше братство е в „Союзї“.

Тимчасом ніхто собі нічого не робить з того балаканя такого неука, та всї разом тримають ся і показали єму як і другим москвофілам, що їм ніколи не удасть ся завести вражду і колотнечу в братстві на те, шоб потім самим ловити рибу в мутній воді. І мимо того всього братство за так коротенький час мае до 30 членів, які зовсім недумають ся так сварити і прозивати як се діе ся у москвофілів. А що до підлої брехні яку розпускають сі кацапи, то сим нам нічого не зроблять, бо звичайно, що: пес бреше, а вітер несе.

П. Терпил.

McKees Rocks.

Бр. св. Диматрія від. 91 повідомляе отсим, що вибрано новий уряд на рік 1908. П. Премляк прд. С. Сокол з. пр. П. Каня кас. Ю. Баландюк з. кас. Ф. Сулиньский скр. Єв. Бодак, з. скр., І. Сояк і Йо. Рейда опікуни хорих, А. Каня капітан, Стефан Порада до фани. При тій нагоді повідомляемо всїх членів, що сего року братска каса жадних довгів за нікого платити не буде, як до Братства так і до Союза. Хто оден раз не заплатить буде вичеркнений з Братства і Р. Н. Союза. Отсим повідомляе ся також усїх членів, щоби усї без услівно явили ся на мітинґ дня 9 февр., о год. 2 ій по полудни, на котрім то мітинґу полагодить ся всї дуже важні справи Братскі, як також довжні члени мають виплатити залеглий довг. Член не явивший ся на мітинґ без важної причини заплатить 25 цнт. кари. Мітинґи відбувають ся в кожду 2 гу неділю в місяцю в гали церковній.

Адрес: Федор Сушиньский
340 Alinis Str
McKees Rocks, Pa.

Ф. Сушиньский скр.

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudsn St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co

Anth. Curkovskyj, editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-тда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Братям Русинам в Америці під розвагу.

Читайте уважно! і кілька разів!

Як бачите, милі братя, ціла наша Американьска Русь не може собі дати ради з якоюсь там буллею. Одні нарікають на Рим, другі на епископа, треті на айришів — а всі на купу не розуміють діла. Послухайте ж мене, братя Русини, а я розтовкую вам се діло на підставі права церковного, котре на тілько знаю, а хлопский мій розум доповнить того, чого не знаю.

Булля видана для айриских греко-католицких Русинів в Америці.

Рим і епископи айриш-скі і цілий сьвіт думали, що тих Русинів, котрі піддали ся айриским епископам, можна було справедливо назвати айрискими греко-католиками. Инших Русинів не знав Рим, як буллю видавав і не міг знати, бо прочі були і суть независимі від лат. епископів а тим самим від Риму. Отже ясне діло

Булля видана тілько для тих, котрі стоять під айришами і тілько їх она обовязує — прочих зовсім не обовязує. Чого-ж отже нам ся гризти, наколи ми не стоїмо під айришами. Нехай тамті журять ся і гризуть ся, а не ми. Я не можу вийти з подиву, длячого стілько крику піднесено против Преосвященого Сотера і то зі сторони власне тих, котрих зовсім булля не обовязує, ані не обходить. Мені ся видить, що Преосьвящений Сотер аж надто добре розуміє, що ся булля відносить ся лише до одної части наших людий, — іменно до айриских греко-католиків, (підданих айришам), котрі як раз не суть Єго підданими. Айриші, діставши буллю, мають еї самі своїм підданим оголосити і мають сами припильнувати, аби она була точно захована. Чи Преосьвящений Сотер допоможе їм в тім, се мені не відомо — покаже будучність. Наскілько наші люди знають Преосьвященого Сотера, то Він руки до сего не приложить, аби помагав айришам вводити буллю в жите, а ніхто Єго до сего змусити не може, щоби він сю буллю проголосив тим, котрі стоять під лат. епископами, бо — як кажу — Він сесе добре розуміє, що то не Єго піддані.

Єсли-ж отже булля увійде в жите, то тілько між тими, котрі стоять під айришами, то є між айрискими греко-кат. але і між ними самі айриші мусять проголосити і самі припильнувати, аби сеся булля була захована. Прочі церкви, що не стоять під айришами, не суть обовязані заховати буллю, ані она їх не дотичить, хибабисьмо ся піддали айришам. І се — думаю аж надто добре розуміє Преосьвящений Сотер. „Як то.“? — запитаєте. — „То в такім разі всї прочі церкви мусїли би стояти дальше назависимо — а тогди правно они були би греко-католицкими церквами, як і їх дотичні сьвященики“. — Так есть. Єсли би деякі церкви і їх сьвященики стояли дальше независимо, тогді ніякого права не мають назвати ся греко-католиками, тілько сектанскими церквами. Но, скаже мені хтось знова: „Ми сесе розуміемо, але ж бо то не есть честь для нас, бути не зависимими, — противно, се було би лихо і нещасте, котре вже нам ся надоїло“. — Так есть. Се було би погане діло, до якого жаден чесний Русин допустити не може. Щож отже зробити? Стати правно греко католиками! Та як? Через принятє руского греко-католицкого епископа, злученого з Римом, за голову нашої Церкви. Ба — погадає собі кождий — то тогди нещасна булля чепить ся нас, як ріпяк кожуха — а ми буллї ніяк не хочемо — нехай собі еї тримають піддані айришам.

От се як раз найважнійша річ, яку я хотів всім потовкувати, бо — як сказав я на початку — сеї річи многі наші люди не розуміють і безпотрібно гризуть ся.

Єсли ми, не піддавши ся айришам до нинішнього дня, ані не думаючи колинебудь в будучности їм піддати ся, возьмемо собі за голову руского греко-католицкого епископа — то булля нас і втогди зовсім не обовязує.

Для чого? Річ ясна. Свого часу ми, „яко независимі“, внесли письмо прозьбу до Риму просячи о руского гр. кат. епископа. Спільно з нами внесли також просьбу і айриски греко-католики (т. е. Русини піддані айришам), просячи тоже о епископа. Та о що инше просили айриски греко-католики (зависимі), а о що инше ми, независимі. Айриски греко католики не могли правно просити о епископа, яко о голову, бо такого вже мали, — тілько могли просити о заряд епископский в своїх церквах, поневаж будучи під айришом, не розуміли его, а він їх не розумів. Ми знова просили о свого епископа яко о голову, босьмо еї не мали а хотілисьмо через ню стати греко-католиками.

Рим вислухав просьби одних і других і посилає епископа айриским гр. кат. до заряду, бо голову вже мали, а назависимим то є руским гр. кат. яко голову, бо еї ще не мали. Понеже однак заряд в церквах айриских греко католиків не міг для них плисти впрост від епископа висланого, яко від голови, бо там вже була инша голова, проте сей заряд над айрискими гр. кат. церквами (зависимими від айришів) — нормує і обмежує булля так, як тамта голова (лат. еп.) сего собі бажає. У нас же заряд плине впрост від голови, котра будучи греко-католицкою, рядить після норм і прав Церкви восточної. Так оджеж ми дістали сьмо голову а тамті заряд. Єсли ж їм ся сей заряд не сподобав, то яко розумні, повинні були змінити сейчас голову а були би мали і заряд Церкви восточної. Ціла булля всегда ся обертає около того, що нормує відносини заряду до голови в церквах підданих айришам.

Ми отже просивши яко независимі о епископа, есьмо днесь щасливі і неповиннисьмо ся нічим гризти, бо ми дістали голову самостійну, яка инакше не може нами рядити, як тілько після прав восточної Церкви, і через сю голову сталисьмо рускими греко-католиками, такими самими, як в старім краю.

Ми дістали епископа лише длятого, щосьмо ся не хотіли і не хочемо піддати жадному айришскому епископови. Отже дали нам нашого власного, яко голову. Другі то є айриски гр. католики, просили о епископа лише длятого, що не було доброго заряду і порозумленя між ними а головою в їх церквах, і тому дали їм епископа лише до заряду а не яко голову.

Де епископ не є головою, а має лише заряд церкви, там мусить бути право, після якого він має рядити — і то право таке, яке голова хоче. Таке право, означене головою (епископом лат), вмикає в собі булля, і того права піддані сій голові мають ся тримати. Де епископ знова не є лише до заряду, але і головою, там право есть сама голова, котра на засадах свого становиска і привилеїв та гідности підчиненних, рядить своєю паствою.

Отсих кілька слів розтовкованя в часї галасливих і немудрих виводів деяких ґазет, подаю своїм братам Русинам під розвагу, та додаю: „на злодію шапка горить!“ Ми не записавші своїх церков айрискім епископам можемо бути спокійні, та в едности і любови рости в силу.

МкАду, Па. дня 19 січня 1908

О. Олекса Пристай.

Протест проти буллї дорученний.

Поважана Редакціє!

Просимо слїдующе заявлене низше підписаного комітету занявшого ся дорученем протеста священиків против буллї в найблизшім числї своеї ґазети помістити:

Протест сей підписаний 79 священиками, власноручно мав доручити комітет старавший ся о підписи, но понеже о. О. Дубиньский сам захорував а о. Е. Кубек зза слабости своїх дїтий сего зробити не міг, а більше запрошених сьвящеників сего обовязку на себе не хотіли приняти, прото ми низше підписані приняли на себе сей обовязок і виповнили як слїдує:

Дня 29 Януара рано появали ся ми у нашого Преосв. Епископа Сотера, щоб ему передати сей протест для предложеня через Ап. делеґата до Риму. Преосв. Епископ сказав, що дуже радісно виповнивби нашу просьбу, но понеже знає, що суть сьвященики, котрі недовірялиби чи він (Епископ) переслав чи ні, прото радить, щоб комітет сам доручив сей протест Ап. делеґатови. Принявши сю отцївскую пораду ми сей час удались до Washington, Д.С. де о г. 5 вечером получили авдієнцію у Апост. делеґата. Єго Ексцеленція Ап. делеґат дуже ласкаво приняв нас, довший час бесїдував з нами, вислухав наші поноси і просьби взглядом буллї і взагалї се сказав: Ваш Преосв. Епископ pradenter agit, мудро поступає, лиш в тім біда, що межи сьвящениками нема згоди, перше кричали що Апостольский візитатор є залежний від чужого правительства і просили від всяких правительств независимого епископа: Рим вислухав Вашу просьбу, іменував епископа зависимого лиш від Рима і вас, но згоди і тепер нїт, і то е найбільша біда. Старайте ся о сю згоду і все буде добре. Я — каже Ап. делеґат — з моеї сторони зроблю все можливе для Вашого добра. Заявляючи, що так ті слова як і ціль поступованя Ап. делеґата зробило се вражіне на нас, що він є дуже прихильний нашій справі. Для доказу вірного виповненя нашої задачі подаемо дословний відпис сьвідоцтва від Ап. делеґата:

Apostolic Delegation
United States of America
No. 1932 – c.

Received this day, the 29 th. of January 1908, from a Committee of Greek Catholic Ruthenian priests composed of Reverends Valentine Gorzo, Joseph Hanulya and Nicholas Stefanovitch, a petition to be sent to the Holy Father.

† D. Falconio
Apostolic Delegate.

З твердою надією, що Г. Бог віддалить від церкви нашої всякі неприятности, що св. Отець вислухае наші поноси і просьби, но також з повним довірем, що наше духовеньство взявши під особлившу увагу слова Ап. Делеґата на будуче згідно буде працювати для обороны прав нашої церкви і еї голови Преосв. Єпископа Сотера.

З глубоким поважанем остаем

О. Валентинъ Горзовъ m. p.
О. Йосифъ П. Ганула m. p.
О Н. Стефанович. m. p.

Перед суд чесних людий.

В 49 ч. А Р. Вістника з дня 26 грудн. 1907 р. появило ся „заявленіе“ слїдуючого дословного змісту.

„Ми“ низше підписані духовники, нарадилисьмо ся зробити протест против буллї папскої до Апост. св. Столиці Римскої, але під условієм, если всї духовники з Єго Преосв. Єпископом на чолї і весь народ той протест солїдарно підпишуть, і дорогогою нашого Владики зашлють Апост. Столиці до Риму. То е дорога найліпша для заспокоєня народа і для захороненя прав і привилеїв нашого гр.-кат. обряда буллею нарушених.

Дано в Вілкесбарре Па. дня 9 дец. 1907.

о. Н. Г. Чопей
о. М. Яцкович
о. А. Костей
о. І. М. Сабов
о. Г. Г. Чопей
о. Ф. А. Обушкевич
о. А. І. Каміньский
о. Д ор Т. Васовчик
о. Мих. Вендас
о. Ф. В. Сабов

В якій цїли дали повисші духовники оголосити се „заявленіе“ публично? Розуміе ся не в добрій, але злобній, злій цїли.

Чи росходило ся тим духовникам взагалї о протест? Зовсім нї! Єслиб їм росходило ся о протест, булиб вже давно той протест виготовили і предложили всїм священникам до підпису, а не радили допеврва робити, коли они знали, що протест вже готовий.

Більшість повисших священників, майже всї, були на посвященю гр.-кат. церкви в Lansvord дня 29 новембра. і там, того дня, читали і одобрили протест виробленний о. Е. Кубеком.

Якжеж була ціль робити дня 29 Децембра 1907 р. над тим, що вже они самі одобрили 20 днів перед тим т. е. 29 Новембра?

В кого хотїли вмовити повисші духовники, що їм росходило ся о протест, а більше о нич? Не повірить тому жаден розсудний чоловік, але навпаки витягне льоґічний взсновок, що публичним оголошуванем і хитро стилїзованим „заявленіем“ мали они намір поставити епископа нашого в підозрілім і нещирим до свої церкви свiтлї перед народом, мовляв: Народе! ми, твої духовники і ти підпишемо протест против буллї а епископ сховае ся за наші плечі і схоче бути чесним перед Римом; нї, не вірмо ему, най насамперед він підпише. (а ми потім заденунціюемо перед католицкими властями о нельояльність — прим. складача).

В тій цїли поклали особлившу вагу на слова в своїм „заявленію“ з его Преосв. Єпископом на чолї“, бо грубими буквами казали видруковати.

Таким публичним заявленем мали повисші духовники ціль підкопати довіріе народа до Єпископа.

Повисшим заявленем публично кинули [illegible] ности в способі упорядкованя справ гр.-кат. церкви в Америці. О то їм ся розходило.

Чи мали ті священники які факти, дані, на підставі котрих кинули такий пияцкий засуд на Єпископа? Я був певний, що ті священники їздили, де треба, допитувались, інформувались і переконались, що наш Єпископ до дня 19 Дец. 07 р., т. е. до дня, коли радились оголосити свое заявлене публично, не зробяв еще жадного кроку зі свої сторони против буллї т. е. не запротестував ще. Бо лиш на тій підставі малиб ті священники сяке таке право публично з'огиджувати епископа перед народом, колиб були дійсно переконались, що епископ нич ще не зробив против буллї; лиш тогди кождий розумний чоловік міг сказати, що повисші священники мали добре і незлобне намірене публично кидати лихе світло на епископа.

Щоб ціла Американьска Русь переконалась о добрих наміренях повисших сьвящеників в проголошуваню свого заявленя, попросив я в імя правди і заспокоєня нас всїх, статею в Свободі з дня 9 Януара с. р. згаданих священників, щоб в найблизших числах своїх ґазет доказали

документами або сьвідками, що Преосв. Єпископ не лиш до дня 19 Децембра коли „фарисеї совіт сотворили, како его убіють". але аж до дня 29 Дец., б могли пізнійше переконатись, колиб хотіли, не запротестував ще против буллї. Та на мою просьбу відозвав ся з о. духовників лиш оден о. Н. Г. Чопей з Wilkesbarre в А. Р. Вістнику ч. 1. з дня 16 Януара с. р. Придивім ся, як оправдуе він свій крок;

„My to lem zato ziadali, bo našim presvedčenim je to, že lem tak ma protest platnosci vartosci, ked Vladyka i duchovniki su solidarni, ked jeden za všitkych a všitki za jednoho, vtedy nichto nas nezlami, bo vov jednosci sila".

Понеже о. Чопей пише „našim presvedčenim", то пише се в імени всіх 10 духовників. Отже після переконаня тих духовників протест лиш тогди буде мати вартість і силу, коли Епископ і сьвященники будуть солідарні, коли один за всіх а всі за одного будуть стояти.

Припустім. Алеж то Ви допоминаете у Епископа о солідарність? Хто вже зломав солідарність? —питаю.

На обопільних з епископом конференціях в Ню Йорку в Октобрі м. р. з'обовязали ся і підписали всі присутні духовники декларацію, що будуть вірні свому Владиці, будуть боронити честь его яко репрезентанта церкви, котрої они суть слугами;

На тих конференціях всі сьвященики і Ви приняли на себе обовязок простувати всякі клевети, які ширили ся на епископа по ґазетах тих орґанізацій, в котрих священики урядниками, а колиб такі ґазети не хотіли тих спростовань помістити, сьвященики малиб резиґнувати з свого уряду;

на тих конференціях в'обовязали ся сьвященики не виявляти публично рішень конференцій що до оголошеня урядового протоколу з нарад—та помимо того в слідуючий тиждень по конференції появилась в „А. Р. Віснику" статя, в котрій описано невірно, безчесно і плюгаво, як лиш один безчесний чоловік може писати, перебіг нарад. На тих конференціях були лиш попи, а Жаткович не е піп, лиш найвисший папа тих попів, котрі за его плечі тепер ховають ся. Хтож се написав? Против сего заслали сейчас оо. Ганула, Балоґ, Патрашович і другі члени Соединенія протест на руки о. М. Яцковича, предсідателя контрольної комісії Соединенія. Понеже урядниками греко-католицкого Соединенія, котрого орґан „Вісник" безчестить без найменшої причини греко-катол. епископа, есьте Ви, т. е. оо. Н. Чопей і М. Яцкович, прото маю право запитати Вас: Чи Ви до сего часу опровергли всі напасти і кримінальні обиди на Епископа, до чого Ви в Ню Йорку з'обовязали ся?

Колиб Ви опровергли, а Вам, урядникам екзекутивним, слуга — перепрашаю папа Ваш — Жаткович не хотів сего помістити, чи Ви вислали Ваше опровержене до инших ґазет, а самі зрекли ся уряду, до чого з'обовязали ся в Ню Йорку?

Чому Ви не відписали навіть на слушне і справедливе домагане оо. Ганулї, Балога, Патрашовича і инших?

Хто зломав солїдарність? Хто не дотримуе свого з'обовязаня, сего пятнуе кождий чесний чоловік іменем: безхарактерний, коли сьвященик ломить свое з'обовязане в річах відносячих ся до добра, блага его церкви, він безсовісний і такий священик небезпечнійший сатани в его роботї.

І Ви — розумію всіх тих, що годять ся на повисше оправдане о. Н. Чопея — що наплюлисьте на Вашу солїдарність взглядом епископа. Ви безхарактерні, жадаете солідарности від Епископа, котрого позволяете безчестити, хотяй могли бисьте сему перешкодити. Яким чолом?

Будьте так певні, як певно носите голову на Вашім конару, що Епископ виповнив свою солїдарність взглядом свого духовеньства і народа і церкви раньше чим Ви ю зломали і на ню наплюли.

Як дальше оправдуе себе і товаришів главний духовний управитель Соединенія? „Ziadace od nas, abysme dokazali, že Preosv. Episkop S. S. Ortynsky do 29 decembra 1907 či nezaprotestoval proti Bully. Ta či my hutoreli to vov našim skromnym zajaveniu? A co nam do 29ho decembra? H'la my nase zajavenie 19ho decembra podpisali! Ta kto je z nas prorok?..."

Чи видите, поваж. читачі, як хитро-мудро, але лукаво та злобно! Удае превелебний дурного і грае ся з цифрами. Пане Отче! Не о цифри ту йде, але о то, чи Ви старали ся до того часу — 19 або 29 Децембра — переконатись, чи Преосьв. Епископ запротестував против буллї!

Та з їх відповіди видно, що они не старали ся, бо що то їх обходило — а со nam do 29ho decembra? — але їх обходило конче здискредитувати епископа перед народом.

Християньска засада звучить: не тримай чоловіка за злого, доки не переконаеш ся, що він злий; того правила християньского учили повисших духовників, що „nemo tenetur malus nisi probetur", та они плюнули на ту моральну силу, якої повинен придержувати ся кождий честний християнин, так як плюнули на свою солїдарність.

Впрочім твердження тих сьвящеників що до байдужности епископа і духовників в тім випадку неправдиве і хибне. Я сьмію поставити инше твердження:

Хотяйби Епископ підписав свое імя на 100 протеста сто раз то таки не вдіе нич, не осягне ничого, если між духовеньством е кілька сьвящеників, що сховавши ся за плечі чужі, риють, перекручують факти, бунтують нарід против власних своїх інтересів, а в додатку ще кождого дня майже замітають чи там витирають передпокої айришских епископів;

а хотяй би знов епископ був ягним ворогом своеї церкви, то характерність духовників, їх солїдарність з народом, віра в справедливу і слушну нашу справу змусилиби і епископа в їх сторону.

Чие твердження слушне?

І так, в моїй статї в „Свободї" з дня 9 януара, я формально закинув повестим духовникам, що інтриґують против епископа.

Чи оправдали они себе і доказали, що так не е?

Єсли відповідь о. Н. Г Чопея мае бути відповідию всіх, то нею лиш оскаржили себе більше.

На инші пункти в статї о. Н. Г. Чопея не відповідаю, бо они не належать до предмету, порушеного мною в моїм зазиві. Коли треба буде, дуже радо дам належиту відправу.

о. М. Стефанович.

З Ню-Йорку.

Говорять старі люди: що ся такий не вродив, щоби всім догодив. Сьвята правда! Алеж бо то у нас, Русинів таке водить ся, що не то всім, але десятьом, ба навіть двом на раз не догодиш; як не той, то другий стане собі кривдувати.

І таке то стало ся зі мною. Не мав я клопоту довгі літа, сидів собі спокійно, їв свій хліб насущний, та хвалив Господа за его блага. Аж тут, правдоподібно за непоповнені мої гріхи, лиха доля зворохобила мене написати допись до „Свободи". В дописи сїй хотів я виказати усі сьмішні та шкідливі сторони нашого „буйного" житя, і взяв собі за предмет громаду в Ню Йорку, думаючи, що усе те лихо, що водить ся в рускій громаді амер. метрополії стрінемо так само в більшій або меншій мірі по всіх иньших місцевостях. І щоби тим певнійше дійти до повзятої цїли старав ся я осьмішити нашим Русинам їх слабі сторони і виказати їм їх блуди і тому ужив я сьміху і сатири. І описуючи жите десяток нюйорских брацтв і товариств я кпив з їх блудів, з їх взаїмної незгоди, сварень а не з товариств. Я сьміяв ся, але сьміяв ся крізь сльози.

І мою допись одні приняли і зрозуміли еї, так, як она була думана і писана. другі не зрозуміли та навіть образили ся нею („Тисьмениця" „Зоря") а ще иньші, як пр. славний „Амер. Голос" і „Поступъ" (звертаю увагу, що все, всюди і завсїгди та пара дуже симпатизуе зі собою і в деяких случаях дуже сердечно себе підпомагае і доповняе) перекрутили еї, і ужили яко орудіе для своїх брудних, вузко партийних цїлий.

І тому днесь, щоб висвітлити справу перекручену злобно „Амер. Голосом" і „Поступом" заявляю згідно з „протестом" голови тов. „Тисьмениця" д. Угорчака що в день їх балю була чудова погода, дощеви анї не снило ся падати, та що хвальне товариство анї гадало пухнути — але я сам запух від сліз утіхи, на вид таких патріотів, що ногами і танцями спасають Русь. Дальше заявляю, згідно з протестом д. Корпана, пред. тов. „Зорі", що і се тов. також не спухло, бо мимо дощу мало чистого доходу аж 23 78 дол.

При сїй нагоді заявляю вп. доб. Корпану (але вже не яко пр. тов. „Зоря", але яко детронізованому редакторови „Ам. Голоса") що я готов дуже радо подати ему свою адресу, але під одним услівем: нехай буде ласкав зрадити людям одну тайну: хто кого властиво видае? Чи „Амер. Голос" видае товариство „Незалежної видавничої Спілки", чи товариство „Незалежної видавничої Спілки" видае „Амер. Голос"? Бо в кождім числї „Ам. Голосу, всякий читае: „Американьский Голос" видае товариство „Незалежної видавничої Спілки", а позаяк після правил нашої граматики підмет, (то е в тім случаю „Ам. Голос") кладе ся завсїгди на першім місци — то з того на раз виходить страшна дурниця. А позаяк ся дурниця тягне ся від самого початку, тому я так в секреті звертаю на се увагу д. ех редактора, — „чоловіка загально поважаного і поважаного" як пише „Поступъ" — щоб часами хто не сказав, що редактор „Ам. Голоса" не знае кардинальних правил нашої граматики, та не приліпив до него знансї польскої пословиці: „uczył Marcin Marcina, a sam głupi jak... та що рие"..

А тимчасом менї прийшло ся по причині згаданої моеї дописи наслухати ся тілько „приемних слів", що перейшовши в думцї їх реєстр менї аж волосе дубом стануло. До недавна був я сьвято переконаний, що я зовсім порядний чоловік і хтоб був інакше про мене думав, бувбим видрапав за се ему очи мимо того, що така операція е строго заборонена. Ба, навіть лутша моя половина, місіс Амфілохія Черепаха, перечитавши кілька чисел „Ам. Голоса" вхопила за підручне свое оружіе, себ то валок і коцюбу і ставши в зачіпно відпорній позиції не но однак намацально дала менї зрозуміти, що з таким льокайом, що знаходить найбільшу приятність в лизаню чиїхсь рук та ніг, та в витяганю своїх лап по Trinkgeld и з таким підвіжком чиїмсь, з таким глупим патріотом що свій нарід хоче втопити і то в ложці води, зрадником, наймитом Єзуїтів, гадюкою з роду найнебезпечнійших рептилїв, яничаром, бляґером, якому навіть надворний блазен редактора „Ам. Голоса" посьвятив пару кулавих „стихів" (?) — не думае більше жити!...

І попавши в восторг, почала усе, що попало їй під руки, екседіювати на мою голову. І хто знае на чим булаб ся уся та траґедія закінчила, колиб не одна хвилина, в якій мій ґуднес спинив свое бомбардоване, оглядаючи ся за новим оружіем, а я користаючи з того одним скоком опинив ся за дверима.

Мандруючи улицями заплакав я гірко на свою нещасну, щербату долю і присяг сьвято, що від тепер буду лишень всіх і вся хвалити.

Мій Боже. Таж усе е таке гарне і добре! Навіть ся грязюка в Ню Йорку мае свої добрі сторони. Бо, бувало, станеш нераз над якою бездонною калабанею і мамовою глубоко призадумаеш ся над тим, скільки то у ній зможе крити ся передпотопових мастодонтів, мамутів, словів, носорогів і т. д. І дрощ перебіжить тобі поза спину на згадку незглублених тайн Нюйорского болота і ти мерщій зміняеш фронт та притьмом чимчикуеш назад за запічок.

Ну, або сей гаразд і любов у нас на поли церковнім. Греко католики мають свою единоспасительну церков, православні також свою, папа Жаткович також свою а всі они так страшно люблять ся (бо хто як хто, а церкви, що стоять на сторожи любови ближного, повинні передовсім між собою любити ся) А що від часу до часу папа Жаткович, або який протоерей з прав. місії бовтне грязею на наш обряд і епископа, то они роблять се лиш на то, щоб усі виглядали їм менче більше подібні — то е також качали ся у грязюцї.

Також і цїле наше духовеньство без виїмку е дуже патріотичне і гарне. Без него не остав би ся навіть і слїд з Русинів в Америцї. Навіть о. Ольшевский, Обушкевич, Каміньский, Васовчик і т. д. та сей, що то ему трафила ся цікава пригода в пивници, а тому була винна корова і молоко — то правдиві учителї народу, бо они показують на своїх власних поступках, як люди не повинні робати; но а ся метода науки, як звісно е тепер уживана у всіх школах.

Москвофіли то суть самі твердші наші патріоти; їх нищити не годить ся, бо то наша найдорозша спадщина по розумних батьках, дорогоцїнний антик, правдивий руский „раритас" і „ананас". Але щоби они були ще більшими патріотами то раджу заплатити одного долара більше, ніж їм платать Москалї, а тодї они всї купою покинуть абщерускую ідею і гурмою помандрують стати хотяйби і ботокудскими патріотами.

З усякими орґанізаторами найновійших наших „асекурацій", як і з усякими жидівскими „банкирами" раджу обходити ся дуже делікатно. Коли они обідруть „дурного Івана" так зручно, що за се можна їх буде впакувати до кріміналу, то варта їх за се обцїлувати; бо такий проворний і спосібний до бизнесу елемент е в кождім, а передовсім у нашім народі дуже потрібний.

Таких „дурних Іванів" щоб вірили оголошеням усяких таких „асекурацій" і „банкирів" які дають забезпечене і поруку своеї ретельности і виповненя повзятих на себе з'обовязань на місяци, у нас зовсім вже нема. Колиб однак такий знайшов ся, то випадае его погладити по головцї за се, що тілько літ жив на сьвітї, примандрував аж до Америки і все еще нічого не навчив ся.

На часописи, як „Ам. Русск. Вѣстникъ", „Правда" і „Поступъ", мимо того, що они чернять та обкидують усе взнесле і чесне грязею та гноем, нема що нарікати, бо они роблять тим величезну прислугу: усе біле і ясне тим лутше відбивае від всякої грязи і болота.

Що „Ам. Голос" тим часописям зі всїх сил помагае нема що дивувати ся, позаяк свого часу одна жаба також хотіла бути волом; но, а що трісла, то вже не вина небіжки, лиш тих, що ніяк не додумали ся, щоб еї респектувати. На всякий случай е се добрий обяв, позаяк з него видно, що і у нас починають з'являти ся люди, які богато про себе думають. Н 23

І так як я тепер почав, буду від нині всїх і вся хвалити, та може аж тепер всїм догодить ся.

Харлампій Черепаха.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза".
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 73, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Tranger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. А. Левицкий, Shenandoah, Pa
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Колакука,
91 S. Washington Ave. Scranton, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 16 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена кляси „В" половину посмертного $500.00,
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „В" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Єсли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне

для Ц. Н. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:

1) Книжку членів (іменоклас).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

Ва сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Союза"

Посмертні вісти.

Анна Худик жена Івана члена Р. Н. Союза від. 86 Olyphant, Pa. померла 1 січня с. р.

Ґузей Іван член Р. Н. Союза від. 114 Dunmore, Pa. помер 13 січня с. р. Небіщик походив з Угорщини села Ольшова вижня стол. Земплин.

Вічная память.

Ч. 370. **КВІТ** 1965 кор.
на чотириста два дол. 50 цт., котрі п. Марія Коземчак отримала яко посмертну запомогу по своїм мужу Івані з Голов. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

Березка 14. січня 1908.
Марія Коземчак.

Сьвідки:
Ілько Лельо
Антошко Коземчак.

Від місцевого уряду громадского.
Мих. Грицкович, війт,
Сем. Мричко, секр.

Ч. 370. **КВІТ** 1965 кор.
на чотириста два дол. 50 цт., котрі п. Андрей Коземчак отримав яко посмертну запомогу по своїм браті Івані з Голов. Каси Р. Нар. Союза в Амещиці.

Березка 14. січня 1908.
Андрей Коземчак.

Сьвідки:
Ілько Лельо
Антошко Коземчак.

Від місцевого уряду громадского.
Мих. Грицкович, війт,
Сем. Мричко, секр.

Ч. 391. **КВІТ** $100.00
на сто дол., котрі п. Іван Копча отримав на похоронні кошта по Івані Варґа з Голов Каси Р. Н. Союза в Америці.

Latrobe, Pa. 25. Jan. 1908.
Іван Копча.

Сьвідки:
Геор. Демчик,
Стеф. Селдія.

Від місцев. уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 119.
Лакатос Леча, пред.,
Іван Копча, секр.

Ч. 392. **КВІТ** $900.00
на девятьсот дол., котрі п-і Анна Варґа отримала яко посмертну запомогу по Івані Варґа з Головної Каси Р. Н. Союза в Америці

Latrobe, Pa. 18. Jan. 1908.
Анна Варґа.

Сьвідки:
Лакатос Леча.
Стеф. Віраґ.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. Америці. Від. 119
Лякатос Леча, пред.,
Іван Копча, секр

Ч. 422. **КВІТ** $400.00
на чотириста дол., котрі п. Мих. Галайцьо отримав яко посмертну запомогу по жені Юлії з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.

McKeesport, Pa., Jan. 25. 1908.
Мих. Галайцьо.

Сьвідки:
Петро Дяк,
П. Пастернак.

Від місцев. уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 132.
Теодозій Каськів, пред.,
Петро Пастерпак, секр.

Ч. 433. **КВІТ** $152.50
на стопятьдесять два дол. 50 цт., котрі отримав 101 відділ Р. Н. С. на похоронні кошта з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.

Cannonsburg, Pa. Jan. 12. 1908
Сьвідки:
Марія Лешко,
Елізаб. Грабчак.

Від місцев. уряду Р. Н. С. в Америц. Від. 101
Марія Ваврек, пред.,
Анна Юрковска, секр.

Ч. 496. **КВІТ** $500.00
на пятьсот дол., котрі п. Ева Бараняк отримала яко посмертну запомогу по Л. Бараняк з Гол Каси Р. Н. Союза в Америці.

Simpson, Pa., Jan. 15, 1908.
Ева Бараняк.

Сьвідки:
Від місцев. уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 43.
Т. Гавран, пред.,
Н. Бочньович, секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союза

NEW YORK N. Y., тов. „Запор. Січ", від. 117. подає до прилюдної відомости, що в місяцю січню і лютім буде приймати ся нових членів без вступного. Мітинґи тов. відбувають ся кождої другої суботи по першім під ч. 46 Ave. A., New York, N. Y.
А. Цурковский секр.

Перт Амбой. Н. Дж. Тов. „Запорожска Січ" відділ 155 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся дня 15 февр. с. р. о год. 7-ій вечером в рускій гали, 112 Charley Str. Perth Amboy, N. J. Буде вибирати ся нових урядників і хто не заплатить всіх своїх залеглостий, буде виключений з Тов. і Р. Н. С. Котрий член не явить ся на мітинґ, заплатить 50 цнт. кари а урядник 1.00 дол.

За уряд:
С. Вархол прдс.
К. Пелешак скр.
П. Кріль кас.

Пітсбурґ, Па. бр. св. О. Николая, від. 53

повідомляє членів, що на 9-го февруара мають ся явити безусловно всі на мітинґу. Буде ся залагоджувати важні справи. Хто не явить ся, буде караний 50 цнт. а з уряду 1.00 дол.
Н. Войтович пр.
П. Пашуляк скр.
М. Дмитрок кас.

SAYRE, PA. бр. Благовіщеня Пр. Богородиці від. 107 подає до відомости всім членам, що річний мітинґ відбуде ся 16 лютого с. р. в тій самій гали, що все, на котрий то мітинґ має кождий член прийти і свої довги що до брацтва вирівнати; також буде ся вибирати новий уряд. Неявивший ся член платить 1.00 дол. кари.
M. Semeniuk,
Box 282
Sayre, Pa.

NEWARK, N J., від. 76. Бр. св. Йоана Хр. повідомляє усіх членів, що мітинг місячний відбуде ся дня 12. Февруара в гали Бужецкого, 570 Market St. Хто ся не явить на мітинґ заплатить 50 цнт. кари.

Просить ся усіх членів, котрі мають довг. аби єго вирівнали, бо хто не вирівнає довгу до Братства і до Союза то того вичеркне ся.
Ів. Гебойда, пред.,
Гр. Гінда, секр.,
Н. Явчак, кас.

NEW YORK, N. Y. бр. сьв. Володимира, від. 108 подає до відомости всім членам, що слідуючий місячно-надзвичайний мітинґ відбуде ся в суботу, дня 15. лютого, в гали призначеній під числом 155 Ave. C. Просить ся всіх членів, щоби зійшли ся в повнім числі, позаяк є кілька важних справ до залагодженя.
К. Наконечний, сер.

YORKVILLE, O. бр. сьв. Стефана від. 77 подає до відомости, що вибрано слідуючий уряд: Т. Онисик, секр., В. Єремцьо пред., Ст. Кабан кас., А. Когут з. секр., П. Захарій з. пред., Дм. Лебідь з. кас., І. Горечко і Ант. Гесьорский опікуни хорих.

Адр.: T. Onysyk, Yorkville O., Box 16
Т. Онисик, секр.

ALLENTOWN, PA., бр. сьв. А. Михаїла, від. 147. повідомляє, що вибрало слідуючий новий уряд: Л. Хемій предс., Ю. Яненко з. пр., Ів. Клеманьш II. кас, Д. Клемань скр., Ів. Млот, М. Федак і О. Трач контр. комісія, Ів. Дешевский і А. Кіцак надз. хор., Д. Бохна дверник. Мітинґи в трету неділю в місяци о 3-ій год. по пол. під ч. 216 Tilchman Str.

II) взиває ся усіх членів, щоб безусловно усі явили ся на мітинґ дня 16. февр. Важні справи до полагодженя. Неявивший ся член платить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
Л. Хемій, предс.,
С. Клеман, кас.,
Д. Клеман, секр.

NEWBURG, O. бр. сьв. Йосифа Обр. від. 93 повідомляє, що вибрано слідуючий новий уряд: Ів. Тундер пред., М. Мацек секр., М. Барна з. предс., А. Чулік запис., Й. Волк кас., П. Кміт, В. Андрейко і В. Семанчик доз. хорих. Адр.: M. Macek, 3140 Burdock St., New Burgh, O.
М. Мацек.

SCRANTON, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 169 подає до відомости, що вибрано слідуючий уряд: Ів. Дрозд прд., Л. Демко секр., Ів. Скірчак кас., В. Дранчак доз. хорих, А. Мартин контр. Мітинґи в кожду четверту неділю в місяци під ч. 425 Erming Ave. в церковній гали. Адр.: Lesko Demko, 440 Alder St., Scranton, Pa.
Л. Демко, секр.

MONESSEN, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 62 повідомляє усіх членів, що слідуючий мітинг відбуде ся дня 9 лютого в церковній гали на другім стр., а не в Італіяньскій гали на 3 ст. на який кождий член має ся явити точно о 2 годині по пол. Неявивший ся член платить 25 кари.
Н. Сивик, пред.,
С. Пуприк, кас.,
В. Сивик, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

АМАТОРСКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

штука в 3-ох актах

„ПАН ПИСАР"

відбуде ся заходом бр. св. о. Николая в Перт Амбой, Н. Дж. дня 24-ого февр. 1908 р. в гали „Pulaski Park" 730 State Str.

Ціни місць по 50, 35 і 25 цнт.

На се представлене усіх чесних людий запрашає 1—8
Комітет.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Бр. св. О. Николая в Вилксбери, Па. дня 15-ого февр. 1908 в Ґінґир гол 537 N. Main Str. Wilkes Barre, Pa.

Початок точно о год. 2-ій по пол. Вступ для мущин по 25 цнт., для женщин безплатно.

Весь дохід призначений на нову церков П. Д. Марії.

Запрашає усіх Русинів і Русинок Комітет. 1—7

2-ИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство св. Володимира, відділ 65 Р. Н. Союза в Елизабет, Н. Дж., котрий відбуде ся 12 февр. 1908 р. в гали Сінґера. (Singer Hall) Початок о год. 7-ій вечер. Вступ від особи 25 цнт. Першорядна музика. Запрашає ся всіх Русинів і Русинок з міста Елизабет як також і околиці.

За добру забаву ручить
1—5 Комітет.

З КЕНОНСБУРҐ, ПА.

Парохія св. Арх. Михаїла устроює великий мітинґ 7 февр. в пятницю. Початок о год. 7-ій вечер, в домі Михайла Вінярчика в справі будови церкви. На той мітинґ запрошено Впр. о. Кульчицкого з Кернеґі, Па. так само запрошуєсь всіх Русинів як з Кенонсбурґ так і з околиці.
Мих. Малиняк, прд.
1—5 Мих. Берда, касер.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

півець церковний з красним теноровим голосом, знає вести хоральний сьпів, грає на орґанах і фіс-гармонії. Адр.
Konst. Zaliszczuk
Kates, Mich 12 Camp. 1—7

„КАПРАЛЬ ТИМКО"

або

Що нас губить.

Народна мельодр в 5-ох актах.

ДІЙСТВУЮЧІ ЛИЦЯ.

Танас Вагірний .... П. Ґрошко
Гафія єго жена .... Ю. Кільчицка
Оля їх дочка .... М. Кільчицка Ґут
Тимко капраль .... К. Сташків
Василь вояк .... В. Прокопик
Прокіп Ґоріший війт .... В. Ванник
Михаїл Пітудерий прис. .... П. Сейка
Балтавар Скорацкий пис. .... Н. Яцишин
Ґершко арендар .... Гр. Демида
Микита Джус .... Т. Яцишин
Панько Кобрів .... Йо. Тимочко
Михась Парубок .... А. Діхтяр
I Парубок .... М. Станьчак
II „ .... Д. Ґаздайка
I Дівчина .... Д. Кільчицка К
II „ .... М. Костишак

Відограють члени „Хору" і читальні „Просьвіти" в Пітсбурґ, Па. в галі „Просьвіта" на 7 ій улиці дня 9 февруара 1908. Початок точно о 8 год. вечером. Тикети: два ряди по 35 цнт. а решта по 25 цнт.

Просимо о як найчисленнійшу участь Пітсбурских як і з околиці патріотів.
Комітет.

ДЕ Є

Михаїл Габура, з Фльоринки, повіт Грибів, Галичина? Ще року 1902 завербован ся до U. S. Army за моряка на корабель Helena і довший час перебував в Shangay China. В октобрі 1905 р. був увільнений, а в февруарі 1906 р. мав знаходити ся в Onaconda Montana. Хтоб о нім знав або він сам зволить про се донести на адресу: 6—9
N. Habura, Postmaster
Excelsior, Pa.
Northumberland Co.

ДЕ Є

Михаїл Соколовский родом з Кавлого Кута, повіт Стрий, Галичина. Хтоб о нім знав або він сам зволить зголосити ся на адресу:
Al. Kaszczyj
813 Main Str.
Allegheny, Pa.

ГДЕ ЄСТЬ

мій брат Федь Терлецкий, родом з села Прус, повіту Самбір. Перебував перше в Chicago Ill. Хто би знав що про него, або він сам, най буде ласкавий завідомити на адрес:
Стефан Терлецкий
105 N. Walnut Str.
Mt. Carmel, Pa.

ІМАЙТЕ ЗЛОДІЯ!

Яцко Майданик з Тлустого пов. Заліщики, около 5 стіп високій без заросту як іде то ся перекивує з боку на бік, анґлійске не бесідує; обікрав мене на 30 долярів і втік 26 січня. Як чую пішов до Northampton, Pa. Хто з пов. чит. знавби о такім і доніс мені, дістане 5 дол. нагороди.
Н. Дзиелик
Smoke Run Pa. Box 2.

ПОДЯКА

Отсим складаю сердечну подяку Бр. св. Апп. Петра і Павла в Ansonia Conn. і єго урядникам за присланє мені запомоги за мою слабість, яка мене постигла. Дай Боже, щоб наше Бр. розвивалось як най красше.

Андрей Ковтко, член Бр. св. П. і П. в Ansonia, Conn.

НА ПРОДАЖ

1) 28 морґів ґрунту в Устю Руским, а до того і громадский пс. Заміняю рівнож за американьску фарму або дім.

2) 275 фунтів руских дзябових черенок від 6 до 28 пунктів і всякі книги

Голосити ся до:
D. Saley 6—15
Bridgeport, Conn

БАЛЬ УСТРОЮЄ

Товариство Любов, в. 45 Р. Н. Союза, в суботу, 15-го лютого, в New Akademy Hall 523-25 S. 4-th Str Філядельфія, Па. Початок о 7 вечером.

Запрашає ся всіх хто тілько любить весело і примірно забавити ся. Трунки, закуска і музика найдобірнійші.
6—7 І. Кречковский прдс.
С. Демків кас.
О. Ткачук скр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

устроює брацтво св. Ів. Хрест. від. 76 в Нюарку, Н. Дж., дня 11 февруара 1908 р. в гали Палкайтіс, 103 Jackson Str., на котрий запрошує усіх добрих Русинів і Русинок так з Нюарку, як і околиці.

Вступ від особи 25 цнт.
Початак о год. 4-ій по пол.
За добру забаву ручить:
Комітет.

ПЕРШІ ВЕЧЕРНИЦІ І БАЛЬ

відбудуть ся стараньем молодої парафії в Бостон Масс. дня 21 лютого 1908 р. в Swartz Hall 15 Leweret Str. Boston, Mass.

Початок забави від год. вечером до години 6-ої р. вспільного уділу запрош. загалі всіх з Бостон і окол. Ціна тикету для мужчин з женщиною 1. доляр.

За добру забаву ручить:
6—8 Коміт.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

півець церковний, з тенорови голосом, розуміє устав, ірмолоґіон. В середнім віку і може учити діти руского письма, на що посідає свідоцтво. Адрес:
Василь Шаґадин
A. Sabol, Box 3
Raritan, N. Y.

ШУКАЮ ПОСАДИ

за дяко-учителя у рускій і в анґлійскій мові та до веденя хору на чотири голоси. Маю літ 30 інтересовані зволять написати на адресу:
Nikefor Petrasik
P. O. Canmore
Alta., Can.

ДЕ Є

Василь Буґель, якого фотоґрафію подаю повисше. Він є родом з села Полян, повіт Коросно, Галичина, де полишив свою власну жінку. а забрав мою, яка зіставила в краю 3-літну дитину і втік з нею до Америки. Хто-б знав, де він тепер пробуває, нехай повідомить о тім:
John Majba
70 Passaic Ave
Bloomfield, N. J.

М. Ґавроньский
голова Читальні.

КНИЖКИ ДЛЯ ОПІКУНІВ ХОРИХ

в яких записуєсь коли хто захорів, на яку слабість, коли чиздоровів і т. п. можуть дістати наші братства по ціні 1 дол. за книжку в редакції „Свободи"

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Єсли хто найде похибку в адресарі свого братства, нехай сей час повідомить про се редакцію

Від. 60. Бр. сьв. Анни в Балтімор, Мд. Л. Форґач, предс., А. Тирнак, кас., Ігнат Ладна, секр. Міт. в 2-гу неділю місяця. Адр.: Ihnat Ladna, 1605 Lancaster Str., Baltimore, Md

Від. 61. Братство сьв. Ап. Петра і Павла в Донло, Па. Гр. Шучан предс., М. Мігалї кас., А. Чінґелї секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в церковній гали. Адреса братства: Andrew Czingely, Box 222, Dunlo, Pa.

Від. 62. Бр. сьв. Ів. хр. в Монесен, Па. Н. Сивик предс., Д. Пуприк касієр, В. Сивик секр. Міт. в 2-гу неділю по 1-шім в італійскій гали на 3-ій стріті. Адр.: Vasyl Sywyk, 1029 Highland Ave., Monessen, Pa.

Від. 63. Бр. сьв. О. Ник. в Форд Сіті, Па. М. Гуменда, предс., М. Петрончак, кас., С. Баль, секр. Міт. в неділю по 15-тім Адрес: S. Ball, Box 319, Ford City, Pa.

Від. 64. Бр. сьв. П. і П. в Грейдетім, Па. В. Гандоґа, предс., І. Бистрицкий, кас., Іван Гандоґа, секр. Міт. 2-гої неділї по 1-шім Адр.: John Handoga. Box 13, Gradatim, Pa.

Від. 65. Бр. сьв. Волод. в Елізабет, Н. Дж. М. Заканич, предс., Т. Федош, кас., В. Левчик, секр. Міт. по першім в неділю. Адр.: W. Lewczyk, 48 Washington Av. Elizabeth, N. J.

Від. 66. Братство сьв. Андрея в Ню Йорк, Н. Й. Гр. Пиртко предс., Ів. Лазорчик касієр, В. Дичко секр. Мітинґи місячні відбувають ся все в пятиницю по десятім о годині нів до осьмої в гали п. Міхалика, ч. 1341 Ave. A, в Ню-Йорку. Адр.: Wasil Dyczko, 1294 1st Ave., New York, N. Y.

Від. 67. Бр. сьв. Арх. Мих. в Ботлер, Па. Г. Павук, предс., І. Бунґа, кас., Ю. Краніцкий, секр. Міт. 3-тої неділї в місяци. Адр.: Julian Kranickij, Box 277, Butler, Pa.

Від. 68. Бр. М. Р. Н. С. в Ансонії, Конн., Гр. Смий секр. і кас Мітинґи в другу неділю по пер. Адр. H.Smey 114 Jersey Str. Ansonia, Conn.

Від. 69. Тов. „Зоря" в Ню-Йорку А. Корпан, предс., М. Мартинів, кас., П. Парніцкий скр. Міт. кождої 4-тої суботи в місяцю в Либерті Гал, 257-63 E. Houston, St. N. Y. Адр.: P. Parnicky 81 Lorimer Str., Brooklyn, N. Y.

Від. 70. Клюб пост. Русинів в Джерзі Сити, Н. Дж. Т. Лабовский предс., С. Ядловский кас., Т. Пацала секр. Міт. по 10-ім в пятницю. Адр.: Theo. Pacala, 104 Morris St., Jersey City, N. J

Від. 71. Бр. сьв. Ів. Хр. в Франклін Форнес, Н. Дж. А. Цвайк, предс., М. Саболь, кас., П. Данчевский, секр. Міт. другої неділї по першім. Адр.: P. Danczewsky, Box 115, Franklin Furnace, N. J.

Від. 72. Бр. сьв. Волод. в Алден Стейшн., Па. П. Судик предс., Ю. Гавриляк, кас., Н. Галайда, секр. Міт. першої неділї місяця. Адр.: N. Halajda, Alden Sta., Pa. (Luzerny Co.)

Від. 73. Братство кн. Данила в Правіденс, Р. Ай. М. Борис, предс., Н. Стельмах, секр. Мітинґи відбувають ся кождої третої неділї в місяцю. Адрес братства: N. Stelmach, 32 Atwood St. (rear), Providence, R. I.

Від. 74. Бр. сьв. Юрія в Гренвіл, Н. Й. І. Мітруз, предс., Ю. Гавелка, кас., М. Демчик, секр. Адр.: M Demczyk, Box 559, Granville, N. Y.

Від. 75. Бр. сьв. Волод. в Мт Кармел, Па. Т. Даньчак предс., Бр. Писарчук кас., Ів. Гальда секр. Міт. в неділю по 30-тім Адр.: John Halda, 220 Pensylvania Ave., Mt. Carmel, Pa.

Від. 76. Бр. сьв. Ів. Хр. в Нюарку, Н. Дж. І. Добуш предс., Ник. Явчак кас., Гр. Ґінда секр. Адр.: Gregor Ginda, 146 Pacific St., Newark, N. J. Міт. в кожду середу по 10.ім в гали Адама, 55 Passaic Ave.

Від. 77. Бр. сьв. Стефана в Йорквил, В. Яремцьо предсід., Ст. Кабан, кас., Т. Онисик, секр. Мітинґи відбувають ся в четверту неділю місяця у Ст. Кабана. Адр.: St. Onysyk, Box 16 Yorkville, O.

Від. 78. Бр. сьв. О. Ник. в Майнерсвіл, Па. С. Бардон, предс., Й. Вайда кас., М. Кроточ сек. Адр.: M. Krotoch, Minersville, Pa.

Від. 79. Бр. сьв. Юрія в Маерсдейл, Па. Л. Оліяр, предс., Н. Гіляк, кас., І. Мацько, секр. Адр.: John Macko Box 208, Meyersdale, Pa.

Від. 80. Бр. сьв. Михаїла в Плезент Валї, Па. Ів. Демко предс., П. Кресняник, кас., І. Кльованіч секр. Мітинґи відбувають ся в неділю по 15-ім. Адр.: John Kiovanic, Box 6, Irwing, Pa.

Від. 81. Бр. сьв. П. і П. в Балтімор, Мд. М. Дурдела, предс., Ів. Валеґа касієр, Й. Дурдела, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр.: Jos. Durdela, 723 S. Bond St., Bltimore, Md.

Від. 82. Бр. сьв. П. і П. в Ню Александрія, Па. А. Круль пред., Ст. Іваисек кас., Ст. Якімець секр. Міт. в першу неділю по 15-ім. Адр.: St. Jakimec, Box 155, New Alexandria, Pa.

Від. 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнеґі, Па. Т. Пронько, предс., Наця Максимович, кас., Параска Юрчак, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю кождого місяця в рускій школї. Адр. сестрицтва: Sisterhood St. Lubwa, Box 290, Carnegie, Pa.

Від. 84. Бр. Арх. Мих. в Кенонсбурґ, Па. Ів. Федан, пред., М. Малиняк кас., Ів. Чопак секр. Мітинґи в другу неділю по першім. Адр.: John Chopak, Canonsburg, Pa.

Від. 85. Бр. сьв. Арх. Михаїла в Гейзелтон, Па. М. Мардиняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романьчак, секр. Адр.: Adam Romanczak 516 East Broad St., Hazleton, Pa,

Від. 86. Бр. Пресьв. Бог. в Олифант, Па. І. Савчак, предс., С. Митренко, кас., І. Коцан, секр. Міт. в трету неділю місяця. Адр.: I. Kocan, Box 272, Olyphant, Pa.

Від. 87. Бр. сьв. Вас. в Ленкестер Н. Й. М. Максимик, предс., П. Нестор, кас., Ст. Кін, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: St. Kin, Depew, N. Y. 122 Elcott Road.

Від. 88. Братство Успенія Пр. Діви Марії в Крос Форк, Па. І. Фецич предс., С. Ґонос, касієр, Теодор Панцьо, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 20-ім кождого місяця в домі С. Мацка. Адр. братства: Theodore Pancio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від. 89. Бр. Арх. Мих. в Сімпсон, Па. А. Гичка, предс., Ф. Ґоґоц, кас. і секр. Міт. в четверту неділю місяця. Адр.: F. Gogoc, Simpson, Pa.

Від. 90. Бр. сьв. Ів. Хр. в Сентралія, Па. Ф. Козак, предс., Я. Цотий, кас., А. Карпяк, секр. Міт. кождого місяця 15-го. Адр.: A. Karpiak, Box 313, Centralia, Pa.

Від. 91. Братство сьв. Димитрія в Микісракс, Па. П. Тремляк пр., П. Каня кас., Ф. Сушиньский скр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця. Адреса братства: T. Suszynsky, 340 Olivia Str., McKees Rocks, Pa.

Від. 92. Бр. сьв. О. Ник. в Тейлор, Па. Ю. Крайківский, предс., С. Ґуляш, кас., Тео. Яремко, секр. Мітинґи в трету неділю по першім Адр.: Theo. Yaremko, Box 26, Taylor, Pa.

Від. 93. Братство Йосифа Обручника в Ню Борґ, О. І. Тундер, предс., Й. Волк, кас., М. Мацек секр. Мітинґи в неділю по 15-ім кождого місяця. Адр.: M. Macek, 3140 Burdock Str., New Burgh, O.

Від. 94. Бр. сьв. Тройці в Ню-Британ, Конн. Ст. Роман, предс., Ю. Лесяк, кас., Т. Мадей, секр. Міт. 3-тої неділї по першім. Адр.: Theo. Madey 307 Elm St. New Britain, Conn

Від. 95. Бр. сьв. Арх. Михаїла, А. Савка предсід., В. Яцканич, кас., В. Шипула, секр. Міт. по 15-тім в неділю. Адр.: W. Szypula, Box 222, Beaver Meadows, Pa.

Від. 96. Бр. сьв Ів. Хр. в Пітсбурґ, Па. Ів. Пастирчик, пред., П. Лепак. кас., А. Стефанович, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця Адр. Andro Stefanovich, 109 7th Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Від. 97. Бр. сьв. О. Ник. в Майрон Гайтс, Па. Г. Ґарбера, предс., П. Шептак, кас., Ю. Кулик, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: G. Kulyk, Keiser, Pa.

Від. 98. Бр. св. Волод. в Шенандоа, Па. О. Левицкий пр., Гр. Мучка кас., С. Демчко сек. Міт. в неділю по 20-тім кождого місяця. Адр.: S. Demczko, 535 W. Centre St. Shenandoah, Pa.

Від. 99. Бр. сьв. Отця Николая в Вилксбері, Па. А. Петришин предс., А. Савіцкий кас., А. Шкробяк, секр. Міт. відбувають ся кождої неділї по 15-ім в церковній салї North Main St., Адрес: Anthony Skrobiak, 48 Johnson St., Wilkesbarre, Pa.

Від. 100. Бр. Сест. сьв. Ольги в Мікіспорт, Па. М. Мичка, предс., М. Шулик, секр. Мітинґи четвертої неділї по першім. Адр.: Maria Szulyk, c|o Th. Kaskiw, Box 506, Mc Keesport, Pa.

Від. 101. Бр. Пр. Богор. в Кенонсбурґ, Па. М. Гресь, предс., М. Хохоляк, кас., А. Ярковска, секр. Міт. в послідну неділю місяця. Адр.: A. Jarkowska, Box 381, Canonsburg, Pa.

Від. 102. Бр. сьв. П. і П. в Клівленд, О. С. Брунарский, пред., М. Чеґін касієр, А. Качала секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: A. Kaczala, 2213 W. 5th S. W. Cleveland, O.

Від. 103. Бр. сьв. О. Николая в Експорт, Па. В. Чупа, предс., М. Чупа кас., М. Мечержак, секр. Мітинґи відбувають ся по 15-ім кождого місяця в домі В. Чупи, Адрес: M. Meczerzak, Box 9 Export. Pa.

Від. 104. Бр. сьв О. Ник. в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ваверчик, предс., І. Гаврилко, кас., С. Крицкий, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця о год. другій пополудни. Адр.: S. Krycky, Perth Amboy N. J.

Від. 105. Бр. сьв. Мих. в Вілмінґтон, Дел. М. Іконяк, предс., С. Федориґа, кас., М. Возний секр. Міт. в перший второк по 10-тім. Адр.: Mike Wozny, 517 E. 4th St., Wilmington, Del.

Від. 106. Тов. Русинів в Шікаго. А. Гербут, предс., Др. В. Сіменович кас., С. Янович секр Міт. в першу неділю по 10-тім. Адр.: S. Yanowycz, 8815 Exchange Ave.. So. Chicago, Ill.

Від. 107. Бр. Благ. Пресьв. Бог. в Сейр, Па. С. Яцко предс., Іл. Костик кас., М. Семенюк, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: Matthew Semeniuk. Box 282. Savre, Pa.

Від. 108. Бр. сьв. Володимира Вел. в Ню-Йорку, Н. Й. Яков Корнат, предс., А. Шеремета кас., К. Наконечний, секр. Мітинґи відбувають ся в трету суботу по 1-ім під числом 155 Ave C, New York, N. Y. Адр.: K. Nakoneczny], Suite 407 Flatiron Bldg. New York.

Від. 109 Бр. сьв. Арх. Мих. в Елсворт, Па. М. Папчак, предс., Т. Копилчак кас., Т. Копилчак секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: O. Kopylchak, Box 213, Bentleeville, Pa.

Від. 110. Бр. сьв. П. і П. в Лдсдейл, Па. П. Смольницкий, предс., і кас., І. Тигоч, секр. Міт. в кожду другу неділю. Адр.: John Tyhocz, Box 59, Leetsdale, Pa.

Від. 111. Бр. сьв. Ів. Хр в Алеґені, Па. Іван Іваш предс., Павлащак кас., М. Іваніцкий секр. Міт. в другу неділю по першім. Адр. M. Iwanickyj, 673 Preble Ave. Allegheny, Pa.

Від. 112, Тов. Любов в Нюарк, Н. Дж. Іван Новицкий, предс. К. Галушка секр, Гн. Новак кас. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім. Адр.: K. Halushka 248 Academy St. Newark, N.J.

Від. 113. Бр. сьв. Вас. в Ню Флоренс, Па. В. Баран, предс., Ф. Курчик, кас., Антін Цапар, секр. Міт. в першу неділю по 15-тім. Адр.: A. Capar, Box 196 New Florence, Pa.

Від. 114. Бр. сьв. П. і П. в Донмор, Па. Ст. Хома, предс., І. Бечко, кас., М. Лукач, секр. Міт. що третої неділї в місяцю. Адр.: M. Lukacz, 209 Prospect St., Dunmore, Pa.

Від. 115. Бр. сьв. Арх. Мих. в Філяделфія, Па. В. Реґрут, предс., Ст. Бучко, кас., М. Матляк, секр. M. Matlak, Box 38, Silver Creek, Pa.

Від. 116. Бр. сьв. Мих. в Чісгоім, Мінн. І. Сенів предс., В. Городим кас., І. Хрущ секр. Міт. в неділю по 20-ім. Адр.: John Chruszez, Box 245, Chisholm, Minn.

Від. 117. Тов. „Запорожска Січ" в Ню-Йорку. П. Ярема, предс. А. Цурковский, секр., Ф. Підгірний секр. фінанс., І. Ганачівский кас. Мітинґи в другу суботу по 1-ім в Harmonia Hall, 46 A, Ave. Адр.: A. Curkowskyj, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Від. 118. Сестр. Пресьв. Богор. в Пітсбурґ, Па. К. Бандуровска, предс., М. Білик, кас., М. Ґут Кульчицка, секр. Міт. кождої третої неділї в місяцю. Ад.: M. Gut. 725 Carson St., Pittsburg, Pa.

Дорогі Брати Родимці!

Один однісенький в Америці Русин академик на лікарскім факультеті не може докінчити своїх студій хоть бракує ему лише послїдного іспиту, а то з причини браку средств матеріяльних. Сирота не маючи з відки роздобути гроша на оплату за науку ($100.) і на прожиток хоче перервати студії. В імени людскости і народної солідарности просимо Дорогих Брат в краян о поміч для чоловіка давшого вже докази свого щирого руського серця і патріотизму. Пожичте, а він відплатить ся колись не вдовзї. Складки прошу слати, на адресу:

Dm. Kapitula,
McAdoo, Pa.

Олекса Пристай, парох McAdoo, Pa.
Дм. Капітула, куратор.

Н 24

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ

Спис книжок, які продаємо:

* Америка............15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і. 15 ц
Біблія Велика............2 дол
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся............15 ц
* В Старім і Новім краю...25 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п.С. 7 15 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америці..........10 ц.
Дещо про зьвірята..........30 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5....15 ц
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6..........15 ц.
Драгоманів..............15 ц.
* Еміґрант..............15 ц.
Журавлї..............10 ц.
Житє Ісуса Христа....1.50 дол
* Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Сполуч. Державах..15 ц
За красою.............. . дол
Земельне питанє........15 ц
Зуб за зуб..............10 ц.
* Казки про Жидів.........15 ц.
Історія Руси з образками..10 ц.
Капітал і праця..........15 ц
* Книжка Рахункова......50 ц
Марія..................10 ц
*Многострадальний народ. огляд історії українського народу..........20 ц
*Н...ений Грішник....20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів..........15 ц
Новий Завіт..............4 дол
Образки і загадки.......10 ц
Оповіданя..............15 ц
Оповід. про заздрих богів 10 ц
Цестрі звуки............75 ц
Про відступників від рос. православія............10 ц
* Про нутро землї.........25 ц
Підземні скарби.........25 ц
Покуса................10 ц
Псалтир..................1 дол
Руско англійский словар. 20 ц
* Релїгійні вірованя старинних народів............20 ц
Смерть................10 ц
*Стародавні казки та оповіданя..............15 ц
*Степові люде..........15 ц
*Страйк..............20 ц
*Стріляй на смерть, робітнича драма..............15 ц
Унія в Америці..........20 ц
*Хто з чого жиє.........15 ц
* Які то є люди на земли з 20 образками..........50 ц
* Як мужик ходив до царя правди шукати..........15 ц
* Через кордон..........15 ц

Пишіть на адрес:

Swoboda, 184 Hudson St., New York